

13 Παισιόχαρις τὰ ἴσα ἡγία Ἀφροδίτη
αὐτῆς κυρίου ἐξ Ἰουδαίου.



ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

ΛΟΥΚΙΑΣ Σ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

† Τῇ 15 Μαρτίου 1884.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1884.

Τύποις Ι. Γ. Μαργαρίτου.



ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

ΛΟΥΚΙΑΣ Σ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

† Τῆ 15 Μαρτίου 1884.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

1884.

Τύποις Ι. Γ. Μαργαρίτου.



(Άδεια του Υπουργείου της Παιδείας).


SISMANOGLIO
MEGARON

ΛΟΓΟΣ
ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΘΗΜΕΡΟΝ
ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΤΗΣ
ΛΟΥΚΙΑΣ Σ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

ΥΠΟ
ΕΥΜΕΝΙΟΥ Γ. ΞΗΡΟΥΔΑΚΗ

διακόρου

Καθηγητοῦ ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χάλκης Σχολῆς.

«*Εγὼ καὶ ἡ οἰκία μου
λατρεύσομεν Κυρίῳ ὅτι
ἅγιός ἐστι*».
(*Ἰησ. Ναυῆ. ΚΑ'. 13*).

Ἰδοὺ, Σεβασμιώτατε Ἱεράρχα, ἰδοὺ θεόλεκτον ἐκκλησίασμα,
ἡ φαινή κρηπίς τοῦ βίου τῆς ἀειμνήστου Λουκίας Καραθεοδωρῆ,
ἥς πρὸ τεσσαράκοντα μὲν ἡμερῶν τὴν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου με-
τάστασιν ἐθρηνοῦμεν, σήμερον δὲ ἐπιτελοῦμεν τὸ μνημόσυνον.
Ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ ἀφ' ἧς ὠρμάτο ἡ θεοσεβῆς αὕτη γυνὴ καθ' ἅπαντα
τὸν ἐαυτῆς βίον. «*Εγὼ καὶ ἡ οἰκία μου λατρεύσομεν Κυρίῳ*»!
Καὶ ἐλάτρευεν ἀληθῶς τῷ Κυρίῳ αὐτὴ τε καὶ ἡ οἰκία αὐτῆς·
ἐλάτρευσε τῷ Κυρίῳ πιστεύσασα αὐτῷ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας
καὶ διανοίας, ἐλάτρευσε τῷ Κυρίῳ πάσῃ δυνάμει πληρώσασα τὸ

ἅγιον αὐτοῦ θέλημα καὶ πλουσίας ἐπομένως ἀπιγάγετο καὶ τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ, ὡς διὰ βραχέων θέλομεν καταδείξει.

Α΄.

Ἵπάρχει, ἀγαπητοί, ἐν τῷ χριστιανικῷ κόσμῳ μεγαλεῖόν τι κινουῦν εἰς ἐκπληξιν καὶ προκαλοῦν τὸν σεβασμὸν πάντων! Τὸ μεγαλεῖον τοῦτο εἶναι τὸ ἠθικὸν μεγαλεῖον μέχρι τοῦ ὁποίου δύναται νὰ φθάσῃ οἰαδήποτε καὶ ἂν ἦ ἢ ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσις αὐτοῦ, ὁ χριστιανὸς ἐκεῖνος, ὅστις κατεκόσμησεν ἑαυτὸν διὰ τῆς πίστεως καὶ εὐσεβείας καὶ ὅστις στερεῶ τῷ ποδὶ βαδίζει τὴν ὁδὸν τῆς ἠθικῆς τελειότητος καὶ ἀγιωσύνης, ὁ τοιοῦτος χριστιανὸς δικαίως δύναται νὰ κληθῇ μέγας, διότι κατορθοῖ νὰ προσπελάσῃ τῷ Θεῷ! Καὶ ἀληθῶς ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀπαστράπτει ἡ εἰκὼν τῶν θείων τελειοτήτων.

Ὁ Θεὸς εἶναι ὄλος ἀγαθότης καὶ ἀγάπη, ἀλλὰ καὶ ὁ χριστιανὸς οὗτος δὲν ζῆ, δὲν ἀναπνέει πλεόν εἰ μὴ ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἀγάπης καὶ οὐδὲν δύναται αὐτὸν χωρῖσαι τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ (Ῥωμ. Η΄. 39). Ὁ Θεὸς εἶναι δικαιοσύνη καὶ ἀλήθεια, ἀλλὰ καὶ τὸ αἶσθημα τῆς ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης τόσο βραθεῶς ριζοῦται ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ χριστιανοῦ τούτου, ὥστε προτιμᾷ ν' ἀπαρνηθῇ πᾶν ὅ,τι κέκτηται μᾶλλον, παρὰ ν' ἀπαρνηθῇ τὴν ἑαυτοῦ ἀγιότητα, εἴτε δι' ἔργων, εἴτε καὶ διὰ λόγου. «Ὁ Θεὸς φῶς ἐστὶ καὶ σκοτία ἐν αὐτῷ οὐκ ἔστιν οὐδεμία» (I. Ἰωανν. Α΄. 5). Εἶναι ἅγιος καὶ ἀναμάρτητος, ἀλλὰ καὶ «ὁ γεγεννημένος ἐκ τοῦ Θεοῦ, λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης ἀμαρτίαν οὐ ποιεῖ», ἐφόσον τοῦτο εἶναι ἐφικτὸν εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἴδου εἰς ποῖον ὕψος δύναται ν' ἀνέλθῃ ὁ χριστιανὸς «ὁ ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγεννημένος»! Εἰς τὸ ὕψος δὲ τοῦτο καλούμεθα πάντες οἱ χριστιανοί. Πλούσιοι καὶ πένητες, σοφοὶ καὶ

ἀμαθεῖς, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νέοι καὶ γέροντες, οἱ πάντες δύνανται νὰ γυμνάζωσιν ἑαυτοὺς εἰς εὐσεβειαν (Α΄. Τιμοθ. Δ. 7.) καὶ νὰ προάγῳνται ἀπὸ τελειότητος εἰς τελειότητα. Διὰ τοῦτο τοῦ τῆς θείας αἴγλης ἀπαυγασματος περιεβλήθησαν πάντες οἱ τῆς ἀγίας ἡμῶν ἐκκλησίας ἅγιοι ἄνδρες, οὓς ἐσεβάσθησαν οἱ αἰῶνες. Τούτου ἠξιώθησαν οἱ Ἀπόστολοι, οἱ μάρτυρες καὶ ἅπας ὁ χορὸς τῶν ἁγίων ἀνδρῶν, οὓς καὶ διὰ τοῦτο τιμῶμεν καὶ γεραίρομεν. Ἵπὸ τούτου περιεκοσμοῦντο καὶ αἱ ἅγιοι γυναῖκες, ἅς διὰ τοῦτο ἐθαύμαζον καὶ αὐτοὶ οἱ ἐθνικοὶ λέγοντες «Βαβαί, οἶαι παρὰ χριστιανοὺς γυναῖκες εἰσί!» Καὶ δὲ τὸ μεγαλεῖον τοῦτο, τὸ μόνον ἀληθές καὶ ἀμετάπτωτον, τὸ μόνον ἐφόδιον τοῦ μέλλοντος βίου καὶ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ὁποίου δίδονται ἡμῖν ἀπλῶς ὡς μέσα τὰ διάφορα, εἴτε τερπνά, εἴτε ἀνιαρὰ τοῦ παρόντος βίου, ἠγωνίζετο καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν γῆϊνὴν παροικίαν ν' ἀποκτήσῃ καὶ ἡ μακαρίτις Λουκία. Λοιπὸν παραδράμωμεν καὶ ἡμεῖς πᾶν ἕτερον, τὴν λαμπρότητα τοῦ γένους διότι πατρόθεν καὶ μητρόθεν ἐκ δύο ἡγεμονικῶν οἴκων, τοῦ Μαυροκορδατικοῦ καὶ Μουρουζικοῦ, εἴλκε τὸ γένος, παρασιωπήσωμεν πᾶν ἄλλο ἐκ τῆς γῆς προερχόμενον καὶ πάλιν εἰς τὴν γῆν ἀπερχόμενον καὶ ἐνδιατρίψωμεν εἰς μόνον τὸ ἠθικὸν αὐτῆς μεγαλεῖον.

Τῆ 17ῃ Ἰανουαρίου τοῦ 1812 σωτηρίου ἔτους, γεννᾶται ἡ αἰοίδιμος Λουκία καὶ διέρχεται τὴν νεαρὰν αὐτῆς ἡλικίαν ἀνατρεφόμενη καὶ ἐκπαιδευόμενη ἐν τῷ πατρικῷ αὐτῆς οἴκῳ, ὅπως ἐξεπαιδεύοντο αἱ τοῦ γένους ἡμῶν νεάνιδες κατὰ τοὺς χρόνους ἐκεῖνους, τοὺς θυελλώδεις μὲν, ἀλλ' ἀποπνέοντας τὴν εὐωδίαν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως· διδάσκεται τὰ ἱερὰ γράμματα, τὰ δυνάμενα σοφίσει εἰς σωτηρίαν πάντα ἄνθρωπον, ἐκγυμνάζεται εἰς τὸ κατὰ Θεὸν ζῆν καὶ πολιτεύεσθαι καὶ ταῦτο χρόνως ἐντρυφᾷ ἐν τῷ λειμῶνι τῆς προγονικῆς ἡμῶν σοφίας ἐν ᾗ προέκοψε τόσο, ὅσον ὀλίγιστα τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων νεάνιδες

προκόπτουσι. Οὕτω δὲ συγκεκριμένη προσκαλεῖται ἵνα γένηται σύζυγος τοῦ σοφοῦ καὶ συνάμα εὐσεβοῦς καὶ ἐναρέτου ἱατροῦ, τοῦ Στεφάνου Καραθεοδωρῆ, καὶ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν εἰς «ἐν συνέρχεται τὰ κράτιστα, ὥστε οὐχ ἦττον ἀρετῆς ἢ σωμάτων γενέσθαι συζυγίαν τὸν γάμον.» (1)

Εἰσάγεται λοιπὸν ἡ Λουκία ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς γυναικείας μεγαλειότητος, ἐν τῷ οἴκῳ, ἐν τῷ οἰκογενειακῷ βίῳ, πράγματι ἡγεμονικὴν προῖκα φέρουσα μεθ' ἑαυτῆς, τὴν πίστιν καὶ τὴν εὐσέβειαν, τὸν θησαυρὸν τοῦτον τὸν ὁποῖον ἀνάγκη νὰ φέρῃ μεθ' ἑαυτῆς πᾶσα γυνὴ καλουμένη νὰ γίνῃ σύζυγος καὶ μήτηρ. Καὶ ἀνεδείχθη ἀληθῶς μεγάλη ἐν τῷ βίῳ τούτῳ καὶ διέλαμψε διότι λαμβάνουσα εἰς χεῖρας τὸ πηδάλιον τοῦ οἴκου ἀνέκραξεν «ἐγὼ καὶ ἡ οἰκία μου λατρεύσομεν Κυρίῳ, ὅτι ἅγιός ἐστι.» Καὶ διέμεινε πιστὴ εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην.

Ἐπὶ τέσσαρα καὶ πεντήκοντα ἔτη διεκυβέρνησα τὸν πολλαχῶς μεγαλυνθέντα ἐνδοξον αὐτῆς οἶκον καὶ οὐδέποτε ἐπελάθετο τοῦ Κυρίου. Ἡ προσευχὴ ὑπῆρξεν ἡ τροφὴ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἡμέρας τε καὶ νυκτός, τὰ δὲ ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα, τὰ μελωδήματα τὰ ἐκφρεύγοντα τῶν χειλέων αὐτῆς. Οὐδεμία ἡμέρα παρῆλθε καθ' ἣν νὰ μὴ ἀναπέμψῃ μετὰ τῶν τέκνων καὶ ἐγγόνων εὐχὰς τῷ Κυρίῳ καὶ νὰ μὴ δεηθῇ Αὐτοῦ ὅπως ἐφ' ἅπαντας καταπέμψῃ τὴν θείαν Αὐτοῦ χάριν, ἅπαντας φωτίξῃ καὶ ποδηγετῇ εἰς τὴν ὁδὸν τοῦ καθήκοντος καὶ τῆς ἀρετῆς. Τὰς ἐορτὰς τοῦ Κυρίου ἐτήρει μετὰ τῆς ζέσεως τῶν ἀρχαίων χριστιανῶν. Κατηύθυνε τοὺς πόδας αὐτῆς ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κυρίου, ἠχροᾶτο μετ' εὐλαθείας τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ ἐπανερχομένη οἴκαδὲ ἐξετέλει ἔργα ποιμένος καὶ διδασκάλου καταδεικνύουσα εἰς τὰ τέκνα τὴν σημασίαν ἐκάστης ἐορτῆς, ἐρμηνεύουσα τὰς ἐκάστοτε ἀναγινωσκομένας περιχοπὰς

(1) Γρηγορ. Ναζιανζ. λόγος εἰς Γοργονίαν.

τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, συνιστῶσα θερμῶς τὴν εὐσέβειαν καὶ ἀρετὴν, ἀναγινώσκουσα τοὺς πατέρας τῆς ἐκκλησίας καὶ εἴ τι ἕτερον ψυχωφελές διανοίγον καὶ διδάσκον τὸν νοῦν, ἐξευγενίζον τὴν καρδίαν μηδέποτε ἐπιτρέπουσα ἑαυτῇ νὰ καταναλώσῃ τὸν πολυτιμον αὐτῆς χρόνον δι' ἀναγνώσεων, ἔστω καὶ ἀπλῶς ἀσυντελῶν, ὡς πρὸς τὴν ἱεράν ἀποστολὴν καὶ τὸν ἀληθῆ προορισμὸν εὐσυνειδήτου καὶ γενναίου φρονος μητρός.

Οὐδόλως εἶναι τολμηρὸν, ἐὰν τις εἴπῃ ὅτι ἐν αὐτῇ ἔτι τῇ γῇ ἤρξατο βιοῦσα βίον ἀνώτερον, ὑψηλότερον τοῦ ἐπιγείου. Καὶ τὴν ἰδίαν πίστιν ἤθελε νὰ ἐναποτυπώσῃ καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ πάντων οὓς ἀνέτρεφε· τὸν βίον ὃν ἐβίου ἤθελε νὰ βιώσωσιν οἱ περὶ αὐτὴν πάντες· ὅπως δὲ καταδείξω τὴν θερμὴν ταύτην αὐτῆς ἐπιθυμίαν, ἐν μόνον ἐκ τῶν ἀπειραρίθμων τοῦ βίου αὐτῆς ἐπεισοδίων θ' ἀναφέρω τὸ ἐξῆς: Ἐκειτο τὴν 9ην Μαρτίου ἐπὶ κλίνης ὀδυνηρᾶς, περιεκύκλουν δὲ αὐτὴν τὰ περιλημμένα τέκνα, τὰ τε μετ' αὐτῆς συζῶντα καὶ τὰ ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἀφικόμενα, ὅπως ἐξαιτήσωνται τὰς ὑστάτας αὐτῆς μητρικὰς εὐλογίας. Ἡ τὸ σῶμα μὲν νοσοῦσα, τὴν ψυχὴν δ' ὁμῶς ὑγιαίνουσα Λουκία, μόλις ἠνέφξε τὰ ὄμματα, μόλις ἐνητένισεν εἰς τὰ παριστάμενα ἐνώπιον αὐτῆς τέκνα καὶ τοῦτο πρῶτον μετὰ πόθου ἐρωτᾷ, ἐὰν οἱ ἔγγονοι αὐτῆς εἶχον μεταβῆ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου πρὸς ἀκρόασιν τῆς θείας καὶ ἱερᾶς τῶν προηγιασμένων λειτουργίας· ἐρωτᾷ ἔτι ἐὰν καὶ αὐτοὶ ἐνεθυμήθησαν τὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ψαλλόμενα ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα πρὸς τιμὴν τῶν ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων, ἔπειτα δὲ ἄρχεται καὶ ἡ ἰδία ὑποτονθαροῦσα τὸ περιλημμένον αὐτῇ τροπάριον: «φέροντες τὰ παρόντα γενναίως χαίροντες τοῖς ἐλπίζομένοις πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον οἱ ἅγιοι μάρτυρες . . .». Ἡλικὴ ἀληθῶς ἡ εὐσέβεια τῆς γυναικὸς ταύτης! Οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀπέπτη τῆς μνήμης αὐτῆς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τῆς ἁγίας αὐτοῦ ἐκκλησίας, τῆς ἀ-

γίας ἡμῶν πίστεως! Καὶ ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου ἔτι κλίνης διδάσκει, προτρέπεται πρὸς πίστιν, πρὸς εὐσέβειαν.

Ἄρχουσιν ὁμως, θεοσεβεστάτη γύναι, ἀρχοῦσι πλέον αἱ θερμαὶ παροτρύνσεις πρὸς τὴν εὐσέβειαν· ἀρκεῖ τὸ καθ' ὅλον τὸν βίον σου ἐνάρετον παράδειγμα, ὅπως παγιώσῃ τοὺς φιλτάτους σοὶ πρὸς τὴν ἀγίαν τῶν πατέρων ἡμῶν πίστιν. Ἄλλ' ὅχι θέλει καὶ ἐκ τοῦ τάφου ἔτι ν' ἀντηχῇ ἡ εὐσεβῆς αὐτῆς φωνή, νὰ διδάσκη καὶ ἐποικοδομῇ. Ὡς ἐκ τούτου δὲ καὶ διὰ τῆς ἰδιογράφου διαθήκης αὐτῆς, ἥτις ἔσται μνημεῖον ἑσσεὶ τοῦ ζήλου καὶ τῆς ἀρετῆς αὐτῆς, θερμότατα συνιστᾷ τὴν τήρησιν τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως. «*Ἐποτίσθην*, λέγει, *ἐκ βρέφους τὰ σωτήρια νάματα τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν ἀγίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὁμολογῶ καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ βίου μου καθαρὸν καὶ ἀνόθευτον τὸ ἱερὸν σύμβολον τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως*». Ταύτην τὴν πίστιν, ἀγαπητοί, ὁμολογεῖ καὶ διακρατεῖ μέχρι τῆς ὑστάτης αὐτῆς πνοῆς, τὴν πίστιν τοῦ ἱεροῦ συμβόλου. Φυλάττει δ' αὐτὴν ἀκεραίαν ἀνόθευτον ὡς ἂν παρέλαβε παρὰ τῶν ἑαυτῆς γονέων! Πόσοι ἄρα γε ἐξ ἡμῶν δύνανται κατὰ τοὺς χρόνους τούτους νὰ καυχῆσθωσι τοιαύτην καύχησιν; Αὐτὴν δὲ τὴν πίστιν ἐντέλλεται νὰ διακρατῶσι παντὶ σθένει καὶ τὰ ἑαυτῆς τέκνα. «*Ἐντέλλομαι*, λέγει, *μητρικῶς πᾶσι τοῖς ἀγαπητοῖς μου τέκνοις καὶ ἰδίᾳ ἐνὶ ἐκάστῳ ἵνα ἐξακολουθῶσιν ἀπαραλλάκτως τὰ ὀρθόδοξα θρησκευτικὰ αὐτῶν χρέη, ὅπως ἐδιδάχθησαν αὐτὰ παρὰ τῶν ἰδίων γονέων ἐκ βρεφικῆς ἡλικίας καὶ διδάξωσιν αὐτὰ ἐπίσης καὶ εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν . . .*». Καὶ πάλιν, ὡσεὶ μὴ ἔρχουν αἱ πρὸς τήρησιν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως μητρικαὶ προτροπαὶ καὶ ἐντολαί, προστίθην ἔτι καὶ παρακλήσεις· «*Ἀποδίδωμι*, λέγει, *ἀποδίδωμι καὶ αὖθις τοῖς τέκνοις μου τὰς μητρικὰς μου εὐλογίας . . . καίτοι δὲ γνωρίζουσα τὸ πρὸς τὴν ἱερὰν ἡμῶν θρησκείαν σέβας αὐτῶν, τὰ παρακαλῶ καὶ αὖθις κατὰ τὸ*

μητρικὸν χρέος μου, ὅπως μὴ λελύσῃ παραινοῦντα καὶ προτρέποντα τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς τὰ ὀρθόδοξα χρέη τῶν αὐτῶν εἶδον καὶ ἔμαθον αὐτοὶ οἱ ἴδιοι παρὰ τῶν γονέων τῶν».

Ἴδου σπλάγγνα γνησίας χριστιανῆς μητρός. Τίς δύναται νὰ μὴ θαυμάσῃ τὸν ὑπὲρ τῆς πίστεως ζῆλον τῆς νέας ταύτης ἀποστόλου τῆς πίστεως; Ἄλλὰ δὲν ἔληξαν ἀκόμη αἱ πρὸς ἐμμονὴν ἐν τῇ πατροπαραδότῳ πίστει παρακλήσεις αὐτῆς. Ἡ μακαρία μνήμη Λουκία ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτῆς καταλείπει εἰς ἕκαστον τῶν οἰκείων αὐτῆς ἐνθυμήματα, ὡς τὰ ὀνομάζει, καὶ ἐκ τῶν ἐνθυμημάτων δὲ τούτων λαμβάνει ἀφορμὴν ἡ σοφὴ χριστιανὴ νὰ συστήσῃ πίστιν. «*Ἀφίρω*, λέγει, *εἰς τοὺς ἀγαπητοὺς μοι ἐγγόνους ὀφείλω μοι τὰς ἀγίας εἰκόνας καὶ τὰ ἐκκλησιαστικά μου βιβλία, ὅπως γίνωσι φιλακόλουθοι καὶ προσεκτικοὶ εἰς τὰ θρησκευτικὰ τῶν χρέη πρὸς μνήμην τῆς ὑπερφιλησάσης αὐτοὺς μάμμης*».

Τοιαύτη θερμὴ πίστις δέφλεγε τὴν καρδίαν τῆς αἰδιίμου Λουκίας! Τοιοῦτος ὑπὲρ αὐτῆς ἐνθουσιασμός κατὰ τοὺς χρόνους τούτους τῆς ὀλιγοπιστίας καὶ θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας κατεκυρίευσεν αὐτῆς! Μὲ τοιαύτην ἀφοσίωσιν εἰς τὸν Θεὸν εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἰκογενειακὸν βίον, μὲ τοιαύτην θερμότητα ἐλάτρευσε τῷ Κυρίῳ, ἐν τοιαύτῃ φιλοθέῳ ἐνατενίσει παρέδωκε τὸ πνεῦμα! Καὶ ταύτης μὲν τῆς πίστεως τὴν τελείαν ἀμοιβὴν λήψεται ἡ μακαρία αὐτῆς ψυχὴ παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. Πολλοὶ ὁμως ἐγένοντο καὶ αἱ ἐν τῷ βίῳ τούτῳ διὰ τῆς πίστεως προαγωγαὶ αὐτῆς εἰς τελειότητα, τῶν ὁποίων εὐκαιρον νὰ μνησθῶμεν ἐνταῦθα.

Β'.

Ὅταν, ἀγαπητοί, ἡ πίστις ἡ ζῶσα, οὐχὶ ἡ νεκρά, στήσῃ ἀπᾶς τὸν θρόνον αὐτῆς ἐν τῷ χριστιανῷ, ἡ προσήλωσις αὐτοῦ εἰς ὁ, τι

μέγιστον δύναται νὰ συλλάβῃ ὁ νοῦς, εἰς ὅ,τι εὐρύτερον καὶ εὐγενέστερον δύναται νὰ αἰσθανθῇ ἡ καρδία ὑπὸ τὴν ζωογόνον αὐραν τῶν θείων τοῦ Εὐαγγελίου ἐντολῶν, τοῦ κηρύγματος τῆς χάριτος καὶ ἀληθείας, φωτίζει τὴν διάνοιαν, ἐξευγενίζει τὰ αἰσθήματα, διευκολύνει καὶ ἀπλοποιεῖ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν εἰς ἑαυτούς, εἰς τοὺς οἰκείους καὶ εἰς τὸν πλησίον καθηκόντων καὶ καθιστῶσα αὐτὸν σεβαστὸν καὶ ὠφέλιμον, ἐξυψοῖ τὸν ὄλον ἄνθρωπον εἰς τὸ ἀληθὲς αὐτοῦ μεγαλεῖον.

Ἡ αἰδίμος Λουκία ἐκέκτητο μὲν φύσει ὀξεῖαν διάνοιαν καὶ εὐγενῆ καρδίαν, ἠύμοίρησε δ' ἔτι καὶ λαμπρᾶς ἀγωγῆς, ἀλλὰ ταῦτα πάντα ἐξηγενέτισεν ἐναὐτῇ ἡ ἁγία ἡμῶν θρησκεία. Ἡ χριστιανικὴ πίστις δι' αὐτὴν εἶχε λύσει τὰ φαινόμενα αἰνίγματα· ὁ ὑπερφυσικὸς κόσμος ἦτο αὐτῇ, φωτιζομένη ὑπὸ τοῦ ἀληθοῦς φωτὸς τῆς πίστεως, γνωστὸς καὶ ἐπίσης εὐνόητος καθίστατο τὸ πολυκύμαντον καὶ ταραχῶδες ρεῦμα τοῦ κοινωνικοῦ βίου. Ἀκόπως τῶν πάντων ἀντελαμβάνετο, εὐχερῶς τὰ πάντα κατενόει, παρηκολούθησε τὴν πρόοδον τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν βίου μετὰ μεγίστης εὐχερείας καί, κατὰ τὸ μακρὸν διάστημα τοῦ βίου αὐτῆς, ἀποκρούουσα πάντα ἀποφώλιον νεωτερισμὸν ἐξέλεγε μετὰ θαυμασίας ἐπιτυχίας καὶ ἠσπάζετο πᾶν ὅ,τι ἐν αὐτῇ εὕρισκε καλὸν καὶ ἀγαθόν. Καὶ ἐν γένει ἡ δικύγεια τοῦ νοῦς αὐτῆς, ἡ εὐθυκρισία, ἡ ἱκανότης τοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι καὶ τὰ πάντα ἀνάγειν εἰς τὸν προσήκοντα ρυθμὸν μετὰ τῆς εἰς γυναῖκα ἀρμοζούσης μετριοφροσύνης καὶ εὐτραπείας, ἐξέπληττε πάντας ὅσοι ἔσχον τὸ εὐτύχημα νὰ σχετισθῶσι μετ' αὐτῆς.

Ἡ πίστις ἐχορήγει αὐτῇ καὶ τὴν γαλήνην ἐφ' ἣ διεκρίνετο ἡ συμπεριφορὰ αὐτῆς. Οὐράνιος χαρὰ, οὐράνιος εὐφροσύνη ἦτο αἰετοτε διακεχυμένη ἐπὶ τῆς ἁγνῆς καρδίας, ἐπὶ τοῦ προσώπου καὶ τῶν χειλέων αὐτῆς. Ἐρμα πολύτιμον καὶ σωτηριῶδες τοῦ βίου ἡμῶν ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις, ἐν μὲν ὁμαλῇ καταστάσει

διατηρεῖ ἐν ἰσορροπίᾳ τὰς δυνάμεις τῆς ψυχῆς, ἐνσκηψάσης δὲ τῆς λαίλαπος, ταχέως ἐπανορθοῖ τὸ ὑπὸ τὴν ὀρμὴν τῶν ἀντιξῶν κυμάτων μικροῦ δεῖν καταποντιζόμενον ἀσθενὲς σκάφος τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως.

Καὶ ἡ Λουκία δὲν ἔμεινεν ἄγευστος τῶν μικρῶν δοκιμασιῶν τοῦ βίου· ἐθρήνησε, λέγω περιοριζόμενος εἰς τὰ γνωστότερα, τὸν θάνατον περιλημμένης καὶ ἐναρέτου θυγατρὸς τῆς Σοφίας Δέλτα, ἐθρήνησε τὸν θάνατον σοφοῦ καὶ ἐναρέτου συζύγου· ἀλλὰ ταῦτα πάντα ὑπέμεινε γενναιοφρόνως, ὑπέμεινε μετὰ καρτεροψυχίας χριστιανῆς, γνησίας μαθητρίας τοῦ Κυρίου. Ἡ πίστις κατὰ τὰς περιστάσεις ταύτας ἐπέχεε βάλσαμον παραμυθίας ἐν τῇ τετραμένη αὐτῆς καρδίᾳ καὶ πρώτη ἀνίστατο, ὡς παρήγορος ἄγγελος, ἵνα ἐμψυχώσῃ καὶ τοὺς λοιπούς. Καὶ ἀληθῶς παρεμύθει πάντας, καθύναζε τὴν ζάλην καὶ ἐπέφερον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς τὴν διαταραχθεῖσαν ἁρμονίαν καὶ ἡρεμίαν· «φέρωμεν, ἔλεγε, φέρωμεν τὰ παρόντα γενναίως· δριμύς ὁ χειμὼν, ἀλλὰ γλυκὺς ὁ παρὰδεισος· μικρὸν ὑπομείνωμεν, ἵνα τοὺς στεφάνους ἀναδησώμεθα παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν».

Ἡραεῖα καὶ ἀόργητος, γλυκεῖα πρὸς πάντας, ἐβοήθει τοὺς χρεῖαν ἔχοντας, ὅσον ἦν αὐτῇ ἐφικτόν. Φιλάνθρωπος, ἠλέει μεθ' ἰλαρότητος. Τόσον δ' ἡ ἀρετὴ τῆς ἐλεημοσύνης ἦν αὐτῇ προσφιλές, ὥστε οὐδ' ἐπ' ἐσχάτων ἐπελάθετο αὐτῆς, οὐδ' ἐκ τῆς διαθήκης αὐτῆς ἐλλείπει ἡ εὐάρεστος τῷ Κυρίῳ ἀρετὴ. Ἄλλ' αἱ ἐλεημοσύναι τῆς Λουκίας εἶναι ἐλεημοσύναι εὐαγγελικαί, γινόμεναι χωρὶς νὰ γινώσκῃ ἡ ἀριστερὰ τί ἐποίει ἡ δεξιὰ. Ἡ ἐλεημοσύνη ἦν ἐξηγίασεν ἡ θρησκεία ἡ πάσης ἄλλης ἀρετῆς προτάξατα τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην, ἡ ἐλεημοσύνη, λέγω, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ἀτομικῆς μισθαποδοσίας τοῦ ἐλεοῦντος, μετρεῖται, ἀδελφοί, οὐχὶ κατὰ τὸ ποσόν, ἀλλὰ κατὰ τὸ ποιόν. Καὶ ναὶ μὲν, δι' ἔλλειψιν ἀφθόνων ὑλικῶν μέσων, οἷα ἡ θεία Πρόνοια ἐπιδαψι-

λεῦει εἰς ὀλίγους μόνον, δὲν κατέλιπεν ἡ Λουκία ἔργα ἀντά-
 ξια τῶν φιλελεημόνων αὐτῆς διαθέσεων. Ἀλλὰ πρόκεινται πράξεις ἀ-
 γαθοεργοὶ αὐτῆς· καὶ ἡ παρήγορος ἡμῶν θρησκεία εἰς τὴν ἠθικὴν
 πρὸ πάντων ἐμβλέπουσα τελειότητα, τὴν ἐκ τῶν δύο χιτῶνων τοῦ
 ἐνὸς θυσίαν πολλάκις ἀνωτέραν τίθησιν πολυταλάντου δαπάνης.
 Μήπως ὅμως δὲν εἰργάσθη καὶ ὑπὲρ τῆς κοινωνίας ἐν ἣ ἔζησε;
 Παραλείπω, ἀδελφοί, ἐνταῦθα τὰς πολυειδεῖς κοινωνωφελεῖς αὐτῆς
 πράξεις· πρᾶσιωπῶ τίνων σχολῶν καὶ ποσάκις ἐχρημάτισεν ἔ-
 φθορος, κοσμητρία καὶ εἴ τι ἕτερον· παρατρέχω τὸ ὅτι μέχρις ἐ-
 σχάτων διετέλει οὔσα πρόεδρος τῶν κοσμητριῶν τοῦ Ζαππείου
 Παρθεναγωγείου καὶ ἐν γένει πάντα ἐκεῖνα τὰ ἔργα, δι' ὧν ἐξυ-
 πηρέτησε τὰ συμφέροντα τῆς ἡμετέρας κοινωνίας. Ἡ ἀείμνηστος,
 τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ γένος καὶ τὸν ἴδιον οἶκον, εἶχεν ἀγαπήσει ἐν
 τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ ὑπὲρ τούτων εἰργάσθη μετὰ συνέσεως καὶ
 χωρὶς ποτε νὰ ὑπερπηδῆσῃ τὰ ὅρια τῆς γυναικειᾶς ἐνεργείας.

Εἰργάσθη! Ἐργασία διηγετικῆς καὶ ἀκατάπαυστος δὲν εἶναι. ἄρα
 γὰρ τὸ σωτήριον δῶρον, ὅπερ ἐχαρίσατο ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἄνθρωπον
 ὅπως καταστήσῃ αὐτῷ τὸν βίον οὐχὶ μόνον ὑποφερτόν, ἀλλὰ καὶ
 τερπνόν; Ἐγεύσατο ἡ ἀείμνηστος ὅτι καλὸν τὸ ἐργάζεσθαι καὶ
 διὰ τοῦτο οὐδέποτε ἐπαύσατο ἐργαζομένη. Ἡ διοίκησις τοῦ οἴκου,
 ἡ ἀνατροφή τῶν τέκνων καὶ ἐγγόνων, ἡ διὰ τῆς γλώσσης καὶ
 τοῦ καλάμου οἰκοδομή, παραμυθία, νοσητέτησις πολυαριθμῶν συγ-
 γενῶν καὶ οἰκείων, ἡ ἐκπλήρωσις τῶν πολυαριθμῶν κοινωνικῶν
 χρεῶν, ἅτινα αὐτῇ ἑαυτῇ ὑπέβαλλεν ἐν τῇ εὐσυνειδησίᾳ καὶ ἐν
 τῷ ὑπὲρ τοῦ καλοῦ ζήλῳ αὐτῆς, παρεῖχον αὐτῇ εὐρὺ στάδιον
 ἐργασίας καὶ δραστηριότητος. Οὐδεὶς ἐνθυμεῖται νὰ τὴν εἶδῃ ποτε
 ἄεργον· ἀεὶ ποτε εἰργάζετο, ἐκινεῖτο καὶ πάντοτε ἔχουσα ἑναυλον
 ἐν τῇ ἀκοῇ τὸ τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη, ἡ γυνὴ αὕτη ἡ κατὰ
 τὸν Σολομῶντα γυνὴ ἀνδρεία, γυνὴ πολυτιμότερα λίθων πο-
 λυτελῶν, πρότυπον συζύγου, μητρός, μάμμης, γεραραῶς οἰκοδε-

σπείνης, εὗρισκε τὸν χρόνον, τὸν ἀμείλικτον τοῦτον καὶ τυραννικόν
 ἐξελεγκτὴν τῶν ἀεργῶν καὶ κενοβούλων ὑπάρξεων βραχῶν καὶ
 ἀνεπαρκῆ πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐπιβαλλομένων αὐτῇ ἀσχολιῶν.
 Οὕτω δὲ ἐν παντὶ καὶ πάντοτε καὶ πρὸς πάντας ἐγένετο τὸ καλὸν
 παράδειγμα. Τὸ καλὸν παράδειγμα! Πόσον ἠγάλλετο καὶ ἐτέρ-
 πετο ἡ ψυχὴ τῆς μακκαρίτιδος ἐπὶ τῷ καλῷ παραδείγματι! Πό-
 σον καλῶς ἐξετίμα τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ! Ἐγίνωσκεν ἡ ἀείμνηστος
 ὅτι ἐν τούτῳ ἔνεστιν ἡ εὐγλωττοτέρα διδασκαλία τῶν γονέων
 πρὸς τὰ τέκνα. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτῆς δὲν λη-
 σμονεῖ νὰ ἐκφράσῃ εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν ἐνάρετον αὐτῆς σύ-
 ζυγον διὰ τὸ ἐνάρετον αὐτοῦ παράδειγμα· «εὐγνωμονῶ, λέγει, ἐξ
 ὅλης καρδίας τὸν ἀγαπητὸν καὶ σεβαστὸν μοι σύζυγον διὰ τὸ
 πρὸς τὰ τέκνα μας ἐνάρετον αὐτοῦ παράδειγμα». Ποῦ εὗρι-
 σκει τις σήμερον τοιαύτην βαθεῖαν συναίσθησιν τῆς δυνάμεως καὶ
 ἐπιβρότης τῆς σιγῶσης μὲν, ἀλλὰ πανσθενοῦς ταύτης διδασκαλίας;
 Πέσοι αἰσθάνονται αὐτὴν, εἴτε γονεῖς, εἴτε παιδαγωγοί, πρὸς ὀ-
 φελος καὶ σωτηρίαν τῶν ὑπ' αὐτῶν παιδαγωγουμένων; Πόσον
 σοφώτεροι ἡμῶν ἦσαν καὶ αὐταὶ ἔτι αἱ γυναῖκες τῆς παρελθού-
 σης γενεᾶς!

Πολύς, ναί, παρ' ἡμῖν ὁ λόγος ὁ περὶ καλῆς ἀνατροφῆς, δηλαδὴ
 ὁ περὶ τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως, διότι ἐν αὐτῇ κυρίως ἔγκειται ἡ ἀ-
 νατροφή. Ἄλλ' ἐν ᾧ τὴν παιδείαν, τὰς παντοδαπὰς γνώσεις, τὸν
 ἐπίκτητον τοῦτον διάκοσμον τῆς διανοίας δυνατόν τις νὰ πορισθῇ
 διὰ τοῦ λόγου καὶ ἐκ τῶν ἀψύχων βιβλίων, τὴν ἠθικὴν σύμ-
 πηξιν τί ἄλλο δύναται νὰ τὴν θεμελιώσῃ καὶ νὰ τὴν συγκρατήσῃ
 ἐν τῷ μέσῳ τῶν παντοειδῶν δοκιμασιῶν, ἃς εἶναι πεπρωμένον νὰ
 ὑφίσταται ἡ τύχη ἐνὸς ἐκάστου ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰμὴ
 τὸ ὄρατὸν παράδειγμα τῶν ἐναρέτως βιούντων; Ἡ μεταξὺ κα-
 λοῦ καὶ κακοῦ πάλη δὲν διεξάγεται ἐν τῇ χώρᾳ τῆς διανοίας,
 ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ. Ἡ ἀγνωσία οὐδέποτε θέλει κατισχύσει τῆς

γνώσεως. Οὐδείς ὡς πρὸς τοῦτο ὁ κίνδυνος. Ὁ κίνδυνος ἔνεστιν ἐν τῇ διαφθορᾷ, ἐν τῇ ἠθικῇ σήψει ἣτις ἐπέρχεται λεληθότως κατὰστρέφουσα καὶ λυμαιομένη ἐσωτερικῶς καρπούς τῶν ὁποίων ὁ φλοιὸς διασώζει ἐξωτερικῶς χρώματα ἀπατηλῶς ζωηρά, ἣτις ὑποσκάπτει τὰ θεμέλια καὶ τῶν μᾶλλον εὐπαιδευτῶν κοινωνιῶν καὶ τὴν ὁποίαν, ὡς ἐκ τῆς πολλάκις ἀπαντώσης ἐπιτυχίας τοῦ πονηροῦ δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποκρούσῃ τις ἐὰν μὴ, τεθωρακισμένος διὰ τῶν ἀγνῶν διδαγμάτων τῆς πίστεως, κρατύνηται καὶ ἐνιτχύηται καὶ διὰ τοῦ σωτηριώδους παραδείγματος ἐτέρων. Αἱ ἠθικαὶ ἀρεταὶ εἶναι διδασκταὶ διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ ἡ ἀνατροπὴ συνίσταται εἰς τὴν ἐναποτύπωσιν τῶν ἰδίων ἀρετῶν εἰς ἕτερον πρόσωπον διὰ τῆς ἐπιβρόχης τοῦ παραδείγματος. Τὴν ἠθικὴν μόνος ἐκεῖνος δύναται νὰ ἐγγαράξῃ εἰς τὴν καρδίαν τῶν ἄλλων ὅστις καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ καρδίᾳ φέρων αὐτὴν ἐγκεχαραγμένην σκιαγραφεῖ τὴν εἰκόνα αὐτῆς καὶ τῇ δίδει ζωὴν διὰ τοῦ παραδείγματος. Ἄλλως, ὅταν τοῦτο ἐλλείπῃ, ὅσον θέλουσιν ἄς ἀναπτύσσωσι θεωρίας, ὅσα σοφὰ συγγράμματα θέλουσιν ἄς δημοσιεύσωσι, τὰ πάντα ἀποβαίνουσιν εἰς μάτην.— ὅς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ οὗτος μέγας κληθήσεται. Καὶ τὸ ἠθικὸν τοῦτο μεγαλεῖον, τὸ διὰ τῶν ἀρχῶν καὶ τοῦ παραδείγματος διατρηνύμενον, δι' ὅπερ ἡ μακαρίτις Λουκία εὐγνωμόνει πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς, τοῦτ' αὐτὸ ἦν τὸ ἀναδεικνύον καὶ αὐτὴν τὴν ἰδίαν σεβαστὴν πρὸς πάντας. Τέλος τὸ ἠθικὸν τοῦτο μεγαλεῖον ἦν τὸ ἐμπνέον τῇ μακαρίτιδι Λουκίᾳ θάρρος ἐν τε ταῖς δειναῖς τοῦ βίου περιπτώσεσιν, ὡς εἶπομεν, καὶ ἐν αὐτῷ ἔτι τῷ θανάτῳ. Ἀληθῶς μετὰ πόσου θάρρους ἀντιμετωπίζει τὸν θάνατον! Λαμβάνει ἀνά χειρας τὸν κάλαμον, ὅπως γράψῃ τὰς ὑστάτας αὐτῆς πρὸς τοὺς οἰκείους ὑποθήκας! ἀλλὰ μετὰ πόσης ἀταραξίας πράττει τοῦτο! Ἐκτίθησι τὰς τελευταίας αὐτῆς θελήσεις μετὰ καταπληκτικῆς ἀφοβίας καὶ ἡρεμίας. Καὶ μήπως δὲν εἶναι τοιοῦτος ὁ θάνατος τοῦ

δικαίου; Οὐδεμίαν φρίκην, οὐδένα φόβον ἐμποιεῖ τῷ δικαίῳ ὁ θάνατος διότι τὸ συνειδὸς αὐτοῦ δὲν ἐλέγχει αὐτόν. Τούναντίον ὁ δίκαιος καὶ πιστὸς χαίρει ἀναλογιζόμενος ὅτι μεθίσταται ἐκ τῆς φθορᾶς εἰς τὴν ἀφθαρσίαν, ἐκ τῶν γήινων καὶ προσκαίρων εἰς τὰ οὐράνια καὶ αἰώνια, ἐκ τοῦ θανάτου, ἐν ἐνὶ λόγῳ, εἰς τὴν ζωὴν.

Ἄλλὰ καίτοι τοιοῦτον μεγαλεῖον εἶχεν ἀποκτήσει ἡ μακαρίτις Λουκία, ἐν τούτοις οὐδέποτε ὑψηλοφρόνει· τούναντίον πάντοτε ἐταπεινοῦτο. Οὐκ ὀλίγας ἔσχεν ἀφορμὰς δικαίων ἐνασμενίσεων ἐπὶ κοσμικαῖς εὐπραγίαις· ἀλλ' οὐδόλως μετέλλαξε φρόνημα ἐπ' αὐταῖς, καθὼς καὶ πάλιν οὐδόλως ἐπτοεῖτο ἐπὶ τοῖς ἐπισυμβαίνουσιν ἀντιξοῖς. «*Εὐχαριστῶ*, λέγει, ἐν τῇ διαθήκῃ «*αὐτῆς, εὐχαριστῶ τῷ Κυρίῳ μου διὰ τὰ ἀναξίως χορηγηθέντα μοι ἐφ' ὅλου τοῦ βίου μου ἀφθονα ἐλέη αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ταπεινὸν οἶκόν μου*». Ὅπως δὲ ἀπλουστάτον καὶ ἀνεπιτήδευτον διήγαγεν ὅλον αὐτῆς τὸν βίον, οὕτω καὶ τὴν προπομπὴν αὐτῆς εἰς τὸ ὕστατον τοῦ ἀνθρώπου κατάντημα καὶ τὴν ταφὴν ἐζήτησεν ἀπλουστάτην. «*Παρακαλῶ τοὺς ἀγαπητοὺς μοι υἱοὺς κατὰ κάμωσι τὴν κηδεῖαν μου ἐν λιτότητι κατὰ τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανικοὺς τύπους ἄνευ ἐπιδειξέων, ἄνευ ματαιότητων, ἄνευ . . .*»

Ὁρθῶς παρετήρησεν ὁ ὀξυδερκὴς ὀφθαλμὸς φίλης τινὸς ἐλλογίμου τῆς μακαρίτιδος ὅτι ἐν τῶν κυριωτέρων χαρακτηριστικῶν τοῦ βίου αὐτῆς ἦν ἡ ἐνότης αὐτοῦ. Ἄλλὰ πόθεν ἡ θαυμασία καὶ σπανία αὕτη ἐνότης τοῦ βίου; Πόθεν καὶ διατί ἡ ἐναρμόνιος αὕτη συνοχὴ τῶν διαφόρων φάσεων αὐτοῦ; ᾧ μὴ εἶς, λέγει τις ἐστεμμένος φιλόσοφος, ᾧ μὴ εἶς καὶ ὁ αὐτὸς ἐστὶν αἰεὶ ὁ τοῦ βίου σκοπός, οὗτος εἶς καὶ ὁ αὐτὸς δι' ὅλου τοῦ βίου εἶναι οὐ δύναται. Καὶ λοιπὸν ἐὰν ἡ ἐνότης τοῦ βίου ἦναι ἀπόρροια τῆς ἐνότητος τοῦ σκοποῦ, ποίου ἄλλου βίος θὰ προσφέρῃ ἐντελεστέ-

ραν ἐνόητα παρὰ ὃ τῆς παρ' ἐμοῦ ἀτεχνῶς σκιαγραφουμένης, ἥτις θεῖσα ὡς ἀρχὴν καὶ τέλος τοῦ βίου αὐτῆς τὴν εἰς Χριστὸν πίστιν, ἠγωνίσαστο ἐπιτυχῶς τὴν δι' ἔργων ἀγαθῶν διατρένωσιν τῆς πίστεως αὐτῆς, τὸν μέγαν τοῦτον ἀγῶνα τοῦ ὁποίου τῶρα δίκαια ἔπαθλα δρέπει τὰ ἐκ παντὸς συγγενικοῦ ὄμματος καταρρέοντα δάκρυα ὀδύνης καὶ κατανύξεως, τὸ τὴν καρδίαν πάντων συνταράσσον αἶσθημα στερήσεως καὶ ἀπωλείας καὶ τὴν ἐν ἐπαίνοισι καὶ ἐγκωμίοις ἀίδιον μνείαν τοῦ σεβαστοῦ αὐτῆς ὀνόματος;

Τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ βίος τῆς Λουκίας Καραθεοδωρῆ, βίος εὐσεβῆς καὶ ἐνάρετος, βίος ὀσιος, βίος οὐδόλως ὑπολειπόμενος τοῦ βίου τῶν μεγάλων τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου μητέρων. Ἡ πίστις, ἡ εὐσέβεια, ἡ λατρεία τοῦ Θεοῦ, ἡ κατὰ Χριστὸν μὀρφωσις τῶν ἰδίων τέκνων, ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ἡ ἐν τῷ μέτρῳ τῶν οἰκείων δυνάμεων ὑλικὴ ἐλεημοσύνη καὶ ἡ ἀφθονος ἠθικὴ ἐνίσχυσις διὰ τοῦ χρηστοῦ παρδείγματος, ἡ πρὸς τὸ ἀγαθὸν διηνεκῆς τάσις καὶ ἐνέργεια ἦσαν τὰ μελήματα, αἱ φροντίδες Ἀνθούσης, Ἐμμελίας καὶ Νόννης, τῶν ἀγίων ἐκείνων μητέρων, αἵτινες ἐμόρφωσαν τῇ ἐκκλησίᾳ ἁγίους καὶ μεγάλους ἄνδρας. Καὶ αὐτὰ ταῦτα ὑπῆρξαν καὶ τὰ μόνα μελήματα καὶ αἱ μόναι φροντίδες τῆς Λουκίας.

Ἄλλὰ πρὶν ἢ καταπαύσω τὸν λόγον, ἐπιτρέψόν μοι, Σεβασμιώτατε Δέσποτα, ν' ἀποτείνω αὐτὸν πρὸς τὰς μητέρας τῶν ἐσχάτων τούτων ἡμερῶν. Ὡ χριστιαναὶ μητέρες! πρὸς ὑμᾶς ἔχει τὰ ὄμματα ἐστραμμένα ἡ ἐκκλησία καὶ παρ' ὑμῶν ἀπεκδέχεται τὴν μὀρφωσιν ἀγαθῶν χριστιανῶν· πρὸς ὑμᾶς ἐνατενίζει καὶ ἡ πολιτεία καὶ παρ' ὑμῶν προσδοκᾷ τὴν μὀρφωσιν χρηστῶν καὶ τιμίων πολιτῶν. Μέγας ὁ προορισμὸς ὑμῶν! Προωρίσθητε ὅπως μορφώσητε χριστιανούς ἀληθεῖς, πολίτας τιμίους καὶ χρηστούς. Ἐὰν ὁμως θέλητε ἐπιτυχῶς νὰ ἐκπληρώσητε τὸν μέγαν τοῦτον ὑμῶν προορισμὸν, μιμηθήτε τὸν βίον τῆς μακαρίτιδος Λου-

κίας. Μιμηθήτε τὴν ἄδολον, ἀνυπόκριτον καὶ θερμὴν πίστιν καὶ εὐσέβειαν αὐτῆς· ἀγωνίσθητε δὲ ν' ἀποκτήσητε τὸ ἠθικὸν αὐτῆς μεγαλεῖον. Πᾶσα γυνὴ καλουμένη νὰ γίνῃ μήτηρ καὶ σύζυγος, ἄς λέγῃ ὅταν ἀναλαμβάνῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἰδίου ἑαυτῆς οἴκου, ἄς λέγῃ μετὰ τῆς Λουκίας «ἐγὼ καὶ ἡ οἰκία μου λατρεύσομεν Κυρίῳ ὅτι ἅγιος ἐστί.»

Ἡ μακαρίτις Λουκία, ἀγαπητοί, ἐν τῇ αὐτῆς διαθήκῃ, «Ἀφίημι, λέγει, ἐκ ψυχῆς πᾶν παράπονον καθ' οἰουδήποτε λυπήσαντός με εἴτε συγγενοῦς εἴτε ξένου, συγχωροῦσα ἅπασιν ἐκ καρδίας καὶ παρακαλοῦσα ἀπαξάπαντας, ἵνα συγχωρήσωσι καὶ ἐμοί, ὅτι «παρεπίκρανα ἢ ἠδίκησα τυχὸν ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ. Αἰτοῦμαι δὲ μετὰ βαθυτάτης κατανύξεως καὶ θερμοῖς τοῖς δάκρυσιν «παρὰ τοῦ πανοικτίρμονος Θεοῦ, ὅπως ὑπερπερισεύων τὴν θείαν «Αὐτοῦ χάριν εἰς τὸ πλεονάζον τῶν ἁμαρτιῶν μου, ἕλωσ γένηται καὶ ἐπ' ἐμὲ τὴν ἁμαρτωλὸν ἐν τῇ φοβερᾷ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως καὶ ἀξιῶν με φιλανθρώπως τῆς θείας Αὐτοῦ ἀφέσεως, «κατατάξῃ τὴν ἁμαρτωλὸν μου ψυχὴν ἐν φωτεινῷ τόπῳ καὶ ἐν ἀχώρᾳ ζώντων ὡς πολυεὐσπλαγχνος». Μετὰ τῶν θερμῶν τούτων δεήσεων ἐνώσωμεν ἡδὴ καὶ τὸς ἡμετέρας εὐχὰς καὶ ἰκεσίας.

Ἐπάκουσον, πολυεὐσπλαγχνε Κύριε, ἐπάκουσον τῆς μετὰ θερμῶν τῶν δακρύων καὶ μετὰ βαθυτάτης κατανύξεως ἰκετευούσης σε πιστῆς δούλης Σου Λουκίας καὶ κατὰ τάξιν τὴν ψυχὴν αὐτῆς ἐν τόπῳ φωτεινῷ, ἐν τόπῳ ἀναψύξεως, ἐν χώρᾳ ζώντων, ἐνθα οἱ δίκαιοι, οἱ ἅγιοί Σου ἀναπαύονται. Ἡμᾶς δὲ, πανάγαθε, μὴ ἀφήσης εἰς τέλος ὀρφανούς· ἀνάστησον τῷ ἡμετέρῳ γένει τιαύτας εὐσεβεῖς μητέρας, οἷα ἦν ἡ Λουκία, ἵνα ἐκθρέψωσι καὶ μορφώσωσι πιστὰ καὶ εὐσεβῆ τέκνα τῇ ἀγίᾳ Σου ἐκκλησίᾳ πρὸς εὐκλειαν μὲν αὐτῆς, πρὸς δόξαν δὲ τοῦ παναγίου Σου ὀνόματος. Γένοιτο, Κύριε! Γένοιτο. Αἰωνίᾳ σου ἡ μνήμη, ἀληθῆς χριστι-

αγῆ Λουκία. Αἰωνία σου ἡ μνήμη σπανία μητέρα τῶν καθ' ἡμᾶς
χρόνων Λουκία.

Αἰωνία σου ἡ μνήμη, ἀξιομακάριστε καὶ ἀείμνηστε Λουκία.

ΛΟΓΟΣ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΥΠΟ ΤΟΥ Κ. ΞΕΝΟΦ. ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΤΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟΥ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ

Εὐσεβὲς ἀκροατήριον,

Μετὰ τὰς εὐχὰς καὶ δεήσεις τῆς ἁγίας μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς μακαρίας ψυχῆς τῆς ἐξόχου καὶ διακεκριμένης γυναικὸς διὰ τε τὸ γένος καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν, πρὸς μνημόσυνον τῆς ὁποίας συνήλθομεν πάντες καὶ ἐδῶ παρὰ τῷ ψυχρῷ αὐτῆς τούτῳ τύμβῳ, οὗ ἡ αἰωνία σιωπὴ πολλὰς πολλῶν λόγων δίδωσιν ἀφορμὰς, τὸ Ζάππειον παρθέναγωγεῖον, ὅπερ ἡ μακαρίτις τοσοῦτον ἠγάπησε καὶ ἐτίμησε, δὲν ἠδύνατο πάντως νὰ μείνῃ σιωπηλόν, συμπνίγον οὕτως ἐν δάκρυσι σιγηροῖς καὶ στεναγμοῖς ἀλαλήτοις τὸ ψυχικὸν αὐτοῦ ἄλγος, καὶ τὴν πρὸς τὴν σεβαστὴν πρόεδρον τῶν κοσμητριῶν ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην. Ἐφ' ᾧ καὶ ὁ μεγάλθυμος ἰδρυτὴς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος Ζάππας, ὅστις συμπαρίσταται ἡμῖν νοερῶς νῦν, καὶ τὸ διοικητικὸν συμβούλιον, καὶ αἱ κοσμητρίαι, καὶ ἡ διεύθυνσις, καὶ τὸ διδασκαλικὸν σῶμα, καὶ σύμπασαι αἱ μαθήτριά, ἅς ὡς ἴδια τέκνα ἡ μακαρίτις ἠγάπησε, προσέρχονται μετὰ συντριβῆς καρδίας, ὅπως ἀποτίσωσι τὸν ὀφειλόμενον φόρον, ὃν ἐπιβάλλει ἡμῖν ἅπασι ἡ εὐγενὴς καὶ ὀλιως μητρικὴ στοργὴ μετ' ἧς προσηνέχθη

καθ' ἅπασαν τὴν πολυετῆ αὐτῆς προεδρείαν ἐπὶ τῶν κοσμητριῶν τοῦ καταστήματος, ἐκφράσῃ δὲ διὰ τῆς ἐμῆς ταπεινῆς φωνῆς τὴν ἄλλως ἀνέκφραστον λύπην αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῆς αὐτῆς πολυτίμου ὁδηγοῦ καὶ προστάτιδος.

Ὅτε προκειμένου περὶ τοῦ καταρτισμοῦ τοῦ προσωπικοῦ τοῦ ρηθέντος ἐκπαιδευτηρίου, λόγος ἐγένετο περὶ τῆς τῶν κοσμητριῶν προεδρίας, πάντες σύμβουλοί τε καὶ κοσμητρίαι μιᾷ φωνῇ ἀνεκήρυξαν τὸ σεβαστὸν ὄνομα τῆς Λουκίας Καραθεοδωρῆ, καὶ εὐθύς ἐπιτροπὴ ἀπεστάλη, ἵνα ἐξαιτησῆται τὴν παραδοχὴν τῆς ἀνακηρύξεως, ἡ δὲ φιλόμουσος καὶ φιλογενῆς γυνή, προθύμως πάνυ ἀπεδέξατο λέγουσα «πῶς; ἀφοῦ ὁ γενναῖος ἰδρυτὴς τῆς αὐτῆς καὶ τηλικαύτας ποιεῖται θυσίας ὑπὲρ τῶν θηλέων τῆς ἡμετέρας πόλεως, τίς ὁ ἀρνούμενος τὴν ἑαυτοῦ ἠθικὴν ἀρωγὴν ἐπὶ ἔργου τοσοῦτον ὠφελίμου καὶ θεαρέστου;»· εἶπε, καὶ ἀνέλαβε μετὰ ζήλου ἐνθέρμου τὰ καθήκοντα αὐτῆς.

Τίνες δ' ἄρα γε λόγοι ὑπηγόρευσαν ἡμῖν ἅπασι τότε τὴν ταύτην ἐκλογὴν; μὴ τὸ ἐπιφανὲς τοῦ γένους, ἢ ἡ ἐν τῇ καθήμας κοινωνίᾳ ὑπεροχικὴ θέσις τῆς μακαρίτιδος; οὐδαμῶς, ἀλλ' ἡ ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Λουκίας Καραθεοδωρῆ ἐνυπάρχουσα ἐκ τε τῆς φύσεως, καὶ τῆς ἀνατροφῆς, καὶ τῆς παιδείας αὐτῆς τελειότης ἐπὶ τοῦ ἀληθοῦς προορισμοῦ τῆς γυναικός, ὃν ἀνευδότης ἐπιδιώκει τὸ Ζάππειον παρθεναγωγεῖον, ἥτοι τὸν τῆς πεπειραμένης οἰκοδεσποίνης, τῆς ἐναρέτου συζύγου καὶ τῆς πεφωτισμένης μητρὸς.

Ὅτι δὲ καὶ κατὰ τὰς τρεῖς ιδιότητες ταύτας ἦν πρότυπον τελειότητος, ἡ μακαρίτις, πρόδηλον τοῖς πᾶσι· τὸν γὰρ οἶκον αὐτῆς διὰ τῆς νοημοσύνης καὶ πείρας, ἦν ἐκέκτητο εἰς τὸν ὑπαττον βαθμόν, ἀνέδειξεν οἶκον Ἀβραὰμ τιμώμενον καὶ σεβόμενον ὑπὸ τε τῶν ἡμετέρων καὶ τῶν ξένων· τὸν δὲ σύζυγον ἐν πᾶσιν εὐτυχῆ! Ἡμεῖς οἱ τοῦ ἀοιδίμου καὶ ἐξόγου καὶ σοφοῦ ἐκείνου

ἄνδρός, Στεφάνου τοῦ Καραθεοδωρῆ σύγχρονοι, ἡμεῖς οἱ ἐκ τοῦ πλησίον γνωρίσαντες τὸν ἄνδρα, πολλάκις ἐλάβομεν ἀφορμὰς μακαρίσαι αὐτὸν ἐπὶ τῇ οἰκογενειακῇ αὐτοῦ ὀλβιότητι καὶ εὐδαιμονίᾳ. Τί δ' ἂν εἴποιμεν περὶ τῆς τελειότητος αὐτῆς ὡς μητρὸς; εἰ ἀληθὲς τὸ δὴ λεγόμενον «ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γνωσθήσεται», τοῦ τιμαλφοῦς αὐτοῦ δένδρου πάρεσιν ἀγλαοὶ οἱ καρποὶ ἀγλαίζοντες καὶ τιμῶντες τὸ ἡμέτερον γένος.

Ναί, ἐν τῇ τελειότητι αὐτῆς ταύτη, ἦν ἡ μακαρίτις τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ Ζαππείου καὶ παρίστατο ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν ὡς Ἑστίας μεταδίδουσα τοῖς μὲν διδάσκουσι τὸ ἱερὸν πῦρ, οὐδ' ἀνευ πᾶσα διδασκαλία ψυχρά ἐστι καὶ ἀτελεσφόρητος, ταῖς δὲ διδασκομέναις στοργὴν καὶ ἀγάπην ἀνεξάντλητον, καὶ ἡμῖν τοῖς συμβούλοις καὶ ταῖς κοσμητρίαις τὸν ἑαυτῆς ζῆλον πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος. Ἀπήρχετο δὲ πάντοτε τῆς σχολῆς ἐν ψυχικῇ ἀγαλλιάσει ὅτι ἔπραξε τὸ ἀγαθόν, καὶ ἠυλόγει ἀπὸ καρδίας τὸν Κωνσταντῖνον Ζάππαν ὅτι τοιούτων εὐεργετημάτων πρόξενος ἐγένετο.

Ἠλὴν φεῦ! παρῆλθον ὅλα ταῦτα, καὶ σκληρὰ ἐναπελείφθη ἡμῖν ἡ ἀνάμνησις! παρῆλθον, καὶ ἐκείνη μὲν φέρουσα τὸν ἀμάραντον στέφανον τῆς δόξης, ἀναπαύεται ἔνθα οἱ δίκαιοι ἀναπαύονται, ἡ δὲ Σχολὴ μένει ἀπωφανισμένη ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὁδηγοῦ καὶ προστάτιδος, καὶ ἡμεῖς παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ πρὸ ἡμῶν ἀνοιχθέντος κενοῦ, διαπυθνόμεθα τίς ἄρα ἡ ἀναπληρώσουσα;

Ἄλλ' εὐχρηθῶμεν πρὸς τὸν Ὑψιστον ὅπως αὐτὸς ἀναδείξῃ ἡμῖν τὴν διάδοχον ἐκείνης, ἧς τὸ μνημόσυνον ἐπιτελοῦμεν σήμερον, αὐτὸς ἐξαποστείλῃ τῷ Ζαππεῖῳ τὴν ἐφάμιλλον τῆς ἀνεπιλήστου Λουκίας, φέρουσαν τὸν αὐτὸν τύπον τῆς τελειότητος, ὅπως ἐπαύτως συνεχίσῃ τὸ ἱερὸν ἔργον ἐκείνης. Ἀμήν.

ΑΙ ΖΑΠΠΙΔΕΣ
ΤΗΣ ΣΕΠΤΗΣ ΤΗΣ
ΛΟΥΚΙΑΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

Σ Κ Ι Α Ι.

Προσφώνησις τῆς διδασκάλου θεσποινίδος
ΕΥΘΑΛΙΑΣ ΑΔΑΜ.

Τὸν στέφανον τοῦτον, σύμβολον τοῦ πένθους τῆς καρδίας ἡμῶν, καταθέτους ἐπὶ τοῦ τάφου σου, ὦ πολὺκλαυστος μεγάλης ὑπέροξως σκιά, θρηνοῦμεν ἐν ἀμυθῆτι ἄλγει μητέρα φιλάτην, φίλην ἀνεκτίμητον, προστάτιδα παντὸς γενναίου καὶ ἀγαθοῦ.

Εὐδαίμων καὶ μακρὰ ὑπῆρξεν ἡ ζωὴ σου, ἀλλ' ἡ ὑψίφων ψυχὴ σου, ἡ περὶ ἡμᾶς νῦν ἵπταμένη, εὔρεν οὕτην πολὺ βραχεῖαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν μεγάλων καὶ εὐγενῶν σου πόθων. «*Ἀπέρχεσαι ὡς ἄλλος Ἀβραὰμ πρὸς τὸν πατέρα σου ἐν εἰρήρῃ, τραφεὶς ἐν γῆρα καλῶ*». Πρὸς τίνα ἄλλον προσφορώτερον ἠδύνατο νὰ ἐφαρμοσθῆ τοῦτο τῆς Γραφῆς, ἢ πρὸς σέ, τιμὴ καὶ κλέος τῶν ὁμογενῶν γυναικῶν, γεραρὰ τῶν δυσπραγούντων προστάτις, πρὸς σέ, εὐσεβὲς τῆς Ἐκκλησίας τέκνον, πρὸς σέ, ἥς ἡ ἀνεξάντλητος καρδιά, περιλαμβάνουσα ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς τοὺς πρὸς σέ ἀτενίζοντας δεινοπαθοῦντας καὶ ἀπεγνωκότας, ἐγνώριζε νὰ ἐπιχύνη γλυκὺ τὸ βάλαμον τῆς παρηγορίας, θερμαίνουσα αὐτὸ διὰ τῆς στοργῆς καρδίας μεγάλης, ὅπως μέγα ἦτο τὸ

γένος, εἰς ὃ ἀνῆκες. Ἄλλὰ φεῦ! ἐκλείσθησαν οἱ ὀφθαλμοί σου, ὧν τὸ βλέμμα τοςάκις ἐν ταῖς μικραῖς ἡμῶν βιωτικαῖς δυσχερεῖαις μᾶς ἐνεθάρρυνε, μᾶς ὑπεβάσταζεν! Ἀπέπτῃς λείψανον ἱερὸν καὶ πολῦτιμον γενεᾶς εὐκλεοῦς, ἀγλαίσμα τοῦ ἔθνους μας καὶ τιμὴ τῆς κοινωνίας ἡμῶν! Ἐσβέσθη ἡ πολῦτιμός σου ζωὴ ὡς σβύνει λύχνος ἡρέμα. Ἄλλ' ὡς ἐκεῖνος καὶ σοῦ ἡ τιμαλφῆς ὕπαρξις μάλιστα κατὰ τὰς τελευταίας αὐτῆς δεκάδας ἀγλαότερον καὶ λαμπρότερον ἀνέδειξε τὸ τῆς εὐποιίας ἀίσθημα, δι' ὃ εἶχε πλασθῆ ἡ μεγάλη σου καρδιά, ἥτις ἐξεπροσώπει μεταξὺ ἡμῶν τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς μητρός, συζύγου καὶ πολίτιδος.

Νῦν δὲ ταχερὰ καὶ πικρὰ ἐπὶ τῇ μνήμῃ σου ἐκχέουσαι δάκρυα ἡμεῖς, τὰ τέκνα σου, αἱ Ζαππίδες, ἄς τοςάκις γενναίως ἐποδηγέτησας ἐν τῇ πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ φιλομουσίαν ὁδῶ, θρηνοῦμεν ἐν σοὶ προσφιλῆ μητέρα, γλυκεῖαν καὶ τρυφερὰν παρήγορον καὶ ἔσοχον γόνον τοῦ ἔθνους, οὔτινος ὑπῆρξες τὸ σέμνωμα.

Δέξαι, ὦ πολὺκλαυστος καὶ φίλη ψυχὴ, τὰ λυγρὰ δάκρυα ἡμῶν, ἄς ἐν τῇ χριστιανικωτάτῃ καλοκάγαθίᾳ σου καὶ τῇ ἀνεξάντλητῃ στοργῇ σου ἀπεκάλεις θυγατέρας, ὡς ἐλάχιστον φόρον τῆς αἰδίου ἡμῶν εὐγνωμοσύνης!!

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

« Κ Ο Σ Μ Ο Ρ » 1

Μετά δίμηνον περίπου ὀξυτάτην νόσον προσελθοῦσαν ἐξ ἀνωμάλου διὰ τῆς καρδίας κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, νόσον, καθ' ἧς οὐδὲν ἦνυσαν οὔτε ἀρίστων ἰατρῶν οἱ νυχθήμεροι ἀγῶνες, οὔτε ἀρίστων τέκνων ἡ παραδειγματικὴ στοργὴ καὶ ἀφοσίωσις, παρέδωκεν εἰς Κύριον τὸ πνεῦμα αὐτῆς τὴν νύκτα τῆς πέμπτης, 15 Μαρτίου, ἡ σεβασμία γυνὴ **ΛΟΥΚΙΑ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ** σύζυγος τοῦ ἀειμνήστου, πολυμαθοῦς ἰατροῦ, Στεφάνου Καραθεοδωρῆ, μήτηρ δὲ τῶν Ἐξ. κ. κ. Ἀλεξάνδρου πασᾶ Καραθεοδωρῆ καὶ Κωνστ. Καραθεοδωρῆ ἐφένῳ, τῶν διαπρεπῶν κυριῶν Σμαράγδας Σ. Βαλτατζῆ, Ἑλένης Μ. Ἀντωνοπούλου, Ζωῆς Εὐαγγέλου Βαλτατζῆ, Μαρίας Κ. Παππαρηγοπούλου καὶ τῆς πρὸ ἐτῶν ἀποβιώσασθαι Σοφίας Δέλτα. Εὐγενῆς γόνος δύο ἡγεμονικῶν οἴκων, θυγάτηρ τοῦ Χατμάνου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου καὶ Σμαράγδας Μουρούζη, τελευταία ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀντιπρόσωπος τῶν μεγάλων Φαναριωτικῶν οἴκων, ἡ μακαριτικὴ Λουκία ἐκέκτητο παρὰ τὴν εὐγένειαν τοῦ οἴκου, τὴν ἔτι μᾶλλον πολύτιμον εὐγένειαν τῆς ψυχῆς καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ ἦθους, συνηνωμένον μετ' ἄκρας χριστιανικῆς ταπεινοφροσύνης, ἣν τῇ ἐνέπνεεν οὐ μόνον ἡ πατροπαράδοτος ἐπιμεμηλημένη ἀνατροφή καὶ παιδείσις, ἀλλὰ καὶ αἱ στερεαὶ αὐτῆς θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις, αἱ ἀγναὶ

καὶ ἀνυπόκριτοι, ἐφ' ὧν ἰδράζετο ἡ μεγάλη αὐτῆς εὐσέβεια, ἡ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀφοσίωσις καὶ τὸ λελογισμένον σέβας πρὸς τὸν ἱερὸν κλῆρον, οὗ διακαῶς ἐπόθει ἰδεῖν βελτιουμένην τὴν θέσιν καὶ ἐνισχυομένην τὴν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ λαοῦ ἐπιβρόχην. Γυνὴ ἐξόχως φίλεργος, μηδὲ λεπτόν τῆς ὥρας ἀφίνουσα νὰ παρέργηται ἄνευ σκοπίμου ἐργασίας, ἐναγωνίως φροντίζουσα περὶ τῆς ὀρθῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἀνατροφῆς πρώην μὲν τῶν τέκνων, ἐπ' ἐσχάτων δὲ καὶ τῶν ἐγγόνων αὐτῆς, μεμορφωμένη τὴν διάνοιαν διὰ παιδείσεως χριστιανικῆς, ἐλληρικῆς καὶ εὐρωπαϊκῆς, λεπτὴ τοὺς τρόπους καὶ τὴν συμπεριφορὰν, γινώσκουσα νὰ λέγῃ πρὸς ἕνα ἕκαστον τὰ δεόντα μετὰ χάριτος καὶ πολλῆς εὐφυΐας, μεριμνῶσα ἐξ ἴσου περὶ τε τῶν σπουδαίων καὶ τῶν ἐλαχίστων πραγμάτων, ἕσα ἐνδιέφερον οὐ μόνον τοὺς περὶ αὐτὴν καὶ τοὺς ἀπόντας συγγενεῖς καὶ οἰκείους, ἀλλὰ καὶ ἀπείρους ξένους, μεθ' ὧν ποτε ἐσχετίσθη, διαφλεγόμενη ὑπὸ διαπείρου ζήλου πρὸς τὰ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως καὶ πρὸς τὰ κοινὰ τῆς Ἐκκλησίας πράγματα, ἡ ἀειμνήστος **ΛΟΥΚΙΑ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ** ἦτο τύπος, ἄξιος μελέτης καὶ μιμήσεως, ἦτο ἡ γυνὴ οἷα δεόν νὰ ᾗ παρ' ἡμῖν, σπάνιός τις συνδυασμὸς μεγάλης ἀριστοκρατικῆς κυρίας καὶ ταπεινόφρονος οἰκοδεσποίνης, γινωσκούσης ἅμα μὲν νὰ διαπρέπη ἐν μέσφ τῶν ἐξοχωτάτων κύκλων, ἅμα δὲ νὰ κατέρχηται πολλακίς τῆς ἡμέρας εἰς τὸ μαγειρεῖον καὶ νὰ διευθύνῃ τὰς ἐργασίας πάντων τῶν θεραπόντων τοῦ οἴκου· ὅτε μὲν ν' ἀναγινώσκη τὸν Ὅμηρον καὶ τὸν Χρυσόστομον, ὅτε δὲ νὰ πλέκῃ ἀκαταπαύστως ἐργόχειρα διὰ τοὺς συγγενεῖς, τοὺς οἰκείους, τοὺς φίλους, τοὺς ξένους, τοὺς περὶ αὐτὴν καὶ τοὺς μακρὰν αὐτῆς.

Τὰς ὀλίγας ταύτας γραμμὰς χαράττομεν ἐν πλήρει γνώσει τῶν ἀρετῶν τῆς ἀειμνήστου, σχόντες ἐκ παιδῶν τὸ εὐτύχημα τῆς εὐμενοῦς αὐτῆς φιλίας. Βαθύτατα συγκεκινημένοι ἐπὶ τῇ προώρῳ εἰς Κύριον ἀποδημίᾳ τῆς ἐξόχου ταύτης γυναικός, ἀδυνατοῦμεν

(1) *18. Τόμ. Β'. Τ ἐϋχος 1Ε' καὶ ΚΑ'. σελ. 238 καὶ 332.

σήμερον νὰ χαράξωμεν πληρεστέραν εἰκόνα τοῦ βίου αὐτῆς, βίου παρέχοντος πλείστα ὅσα διδάγματα εἰς τὴν νέαν γενεάν, εἰς τὰς μητέρας, εἰς τὰς παιδαγωγούς, εἰς τὰ σπουδάζοντα κοράσια. Λέγομεν δὲ προῶρου ἀποδημίας, διότι γυνὴ τοιαύτην διατηρήσασα δραστηριότητα, φιλεργίαν καὶ ὑγείαν τῶν πνευματικῶν αὐτῆς χαρακτηρισμάτων ἄχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἡ νόσος ἀσπλάγχυνος τὴν ἐνηγκαλίσθη, ἠδύνατο ἐπὶ πολὺν ἔτι χρόνον, ἂν ὁ Θεὸς ἠύδοκε, νὰ διατελῇ ἡ χαρὰ τοῦ ἑαυτῆς οἴκου καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας τὸ σέμνωμα.

Ἄλλ' ἀφοῦ ἡμεῖς ἀδυνατοῦμεν νὰ προβῶμεν περαιτέρω, ἀναδράμωμεν εἰς οἰκογενειακὰς παραδόσεις, ἀναμνησθῶμεν τοῦ τιμαλφοῦς μνήμης ποιητοῦ ἐκείνου, ὃς ἐκ νεότητος ἐπίσης ἐτιμήθη διὰ τῆς φιλίας τοῦ εὐγενοῦς τούτου οἴκου, ἀναπολήσωμεν ἣν ἔγραψεν ὠραίαν καὶ πιστὴν εἰκόνα τοῦ ἐριτίμου ζεύγους, Στεφάνου καὶ Λουκίας Καραθεοδωρῆ, καὶ παραθῶμεν ταύτην ὡς ἐπιτάφιον ἀμάραντον στέφανον. Ἴδου ἡ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Ἡλία Τανταλίδου γραφεῖσα εἰκὼν ἐν τῷ ποιήματι αὐτοῦ: **Ἡ ἑορτὴ τῆς Ἰατραινας** (Ἰδιωτ. Στιχ. 224).

Τῆ 31 Δεκεμβρίου 1851.

Καὶ πάλι ἔξαπαπέρασεν ὁ χρόνος μὲ ταῖς ἡμέραις,
Καὶ ἔπερασεν κ' ἡ δώδεκα ἀπ' τὸν χριστουγεννιάτη.
Τὴν ρύχτα, τὰ μεσάνυχτα, ἔς τῶν ὀρνιθίων τὸν ἔξυπνο,
Ἔς τὰ κύματ' ἀφοῦ βούτηξε τοῦ Μαρμαρᾶ ἢ Πούλια,
Τρεῖς δεκοχτούραις κάθονταν ἔς τοῦ Σεραγιοῦ τὸν τοῖχο,
Τὸν τοῖχο ποῦ τὸ Ἰατρικὸ Σχολεῖο τριγυροῦσε,
Καὶ ὁποῦ τῶρα τριγυρᾷ τὴ στάχτη του μονάχη*.
Κατάρτικρυ τηράγαρε τῆς Ἰατραινας τὸ σπῆτι.

(*) Ἐννοεῖται τὸ ἐν Σταυροδρομίῳ Γαλατᾶ Σεράγιον, ἐνθα ἦν ἡ Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορικὴ Σχολὴ τῆς Ἰατρικῆς, ἣτις ἐγεγόνει τότε ἐμπρημοῦ πικρὰ ἔλαμα μετὰ τοῦ ἀξιολογωτάτου Ταμεῖου τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας.

Ἡ μιὰ καλεῖ τὴν Ἰατραινα, καὶ τὸν Ἰατροὸ ἢ ἄλλῃ.
Ἡ τρίτη, ἢ μικρότερη, καλοῦσε τὰ παιδιὰ τους.

ὦ, ἔξυπνα, κερὰ Ἰατραινα, ἀρχόντισσα μεγάλη,
Τοῦ κόσμου τὸ τριαντάφυλλο, τῆς Πόλις τὸ καμάρι,
Τὸ ἄστρο του Σταυροδρομιοῦ, ὁ ἥλιος τοῦ σπητιοῦ σου.
Ἐξυπνα νὰ καλοχτερισθῆς, νὰ βάλῃς τὰ λαμπρά σου,
Νὰ βάλῃς τὰ γιορτιάτικα, νὰ ἔτῃς τὰ παιδιὰ σου,
Νὰ δώσῃς νέαις προσταγαῖς, νὰ στολισθῇ τὸ σπῆτι,
Ποῦ ἔξημερῶν ἢ ἡμέρα σου, κ' εἶν' τῆς ἁγίας Λουκίας,
Θὰ ῥᾶρθουν ὅλοι σήμερα καὶ θὰ σὲ χαιρετίσουν.
Θᾶρθουν μεγάλοι καὶ μικροί, θᾶρθουν ἄδικοι καὶ ξένοι.
Θᾶρθ' ὁ Παπᾶς κ' ὁ Προεστῶς, θὰ ἔρθῃ κ' ὁ Δεσπότης.
Θᾶρθουν ἰατροὶ καὶ ἰατραιναίς, ἀρχόντισσαις, ἀρχόντοι.
Σὰν τὰ ἑπτὰ μαλάμματα θᾶρθουν ἀρχοντοποῦλαις,
Νὰ ἰδοῦν τὸς τρόπους τοὺς καλοὺς, ν' ἀκούσουν τὴν λαλίαν σου,
Νὰ ἔξηπασθοῦν ἔς ταῖς χάραις σου, ἔς τὴν γνῶσιν νὰ θαμάξουν,
Κορίτσι ἀγόρια νὰ ἰδοῦν ἀγγελοκαμωμένα,
Πῶς λάμπουν μὲ τὴν μάνα των, ὡσὰν στεφάνι ἄστρον
Τριγύρω ἔς τ' ὀλοφώτιστο τοῦ Γεραγιοῦ φεγγάρι.
Θὰ ῥᾶρθουν, καὶ θὰ σ' εὔχονται πολλὴ ζωὴ καὶ χρόνια,
Καὶ φεύγοντας θὰ λέγουνε κρυφὰ ἕνας τὸν ἄλλο.
» Τὴν εἶδες; τὴν ἐθάμαξες; αὐτὴ εἶν' ἡ Λουκία!
» Συχωρεμέν' ἡ μάνα της, κα λόνυχος ὁ κύρις,
» Ὁ κύρις ποῦ τὴν ἔτρεφε, κ' ἡ μάνα ποῦ τὴν γέννα.
» Καλόμοιρος κ' ὁποῦ μ' αὐτὴν εἴκοσι καὶ δύο χρόνια
» Σὲ μιὰ ζωὴ, μὲ δύο κορμιὰ ἐγέρας ἐνωμένα».

Ἔς τοῦτ' ἀπάνου φώναξε κ' ἡ ἄλλ' ἢ δεκοχτούρα:
Ἐξυπνα καὶ σύ, ἀρχον Ἰατρέ, πολυεπαιρημένε,
Ἀγαπημένε τοῦ Θεοῦ, πιστὲ τοῦ βασιλιά μας,
Τῆς ῥωμιοσύνης στέφαρε καὶ τῆς χριστιανωσύνης,

Τῆς Ἐκκλησιᾶς τὸ φλάμπουρο, τὸ θάμασμα τῆς Πόλις,
Τῆς Ἐρτερνὲς ὁ ἔπαινος καὶ ἡ χρυσὴ κορώνα·
Ποῦ ἔχεις ἔς τὸ κεφάλι σου τοῦ κόσμου τὴν σοφία,
Τὴν γνῶσι τῆς Ἀνατολῆς, τὰ γράμματα τῆς Δύσις·
Ποῦ περιπάτησες Φραγκιαῖς καὶ γνῶρισες τὸν κόσμον·
Καὶ τὰ μυλλὰ σου ἄσπρισες ἔς τὴ σκέψι καὶ ἔς τὴ κρίσι,
Καὶ τὸ μυαλό σου ἔκαμες θεόγραφο βιβλίο·
Ἐύπνα καὶ σὺ, τὸ ταῖρι σου γὰ ἰδῆς καὶ γὰ θαμάξῃς
Καὶ γὰ δοξάσῃς τὸν Θεό, ὁποῦ ψυχὴν Ἀγγέλου
Μὲ τὴν ψυχὴ σου ἔρωσε, καὶ θέλησε μὲ τοῦτο
Τοὺς κόπους ὁποῦ ἔκαμες γι' αὐτὸν γὰ στεφανώσῃ.
Ἐύπνα γὰ ἰδῆς πῶς τὴν τιμᾶ ὁ κόσμος ἔχει, τῆς ἔξερει,
Γιατὶ κ' αὐτὴ τὸν τίμησε, κ' εἶναι στολὴ τοῦ κόσμου,
Κ' εἶναι στολὴ τῶν γενναίων, ὡς τῶν ἀνδρῶν ἐσὺ ἴσαι.
Ὁ ἀκούσης τοὺς ἐπαίρους τῆς, ποῦν' ἔπαιροι ἴδιοί σου,
Γιατ' εἶν' ἕνα βασιλείο καὶ σ' εἶς ὁ βασιλιάς του.
Θὰ ἴδῃς κοντὰ τῆς τὰ παιδιὰ ποῦ σ' ἔχει μεγαλώσει,
Ποῦ μὲ τὸ γάλα τᾶδωκε τὸ γάλα τῆς θρησκείας·
Ποῦ παίζοντας τὰ δίδαξε τὴν προκοπὴ τὴν τόση,
Ποῦ κι' ὅσοι μέσ' τὰ γράμματα ἐγέρασαν, θαυμάζουν.
Καὶ στάξε δάκρυο χαρᾶς, καὶ σκύψε φίλησέ τα,
Καὶ τὴν καρδιά σου ἀνοιξε, καὶ δός τα τὴν εὐχὴ σου,
Καθὼς σὰς μοιάζουν ἔς τὴν μορφή καὶ ἔς ὅλα γὰ σὰς μοιάξουν·
Τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ, ποῦ ἔχετε γὰ ἔχουν,
Καὶ ὄνομα ἀθάνατο γ' ἀφήσουν εἰς τὸν κόσμο.

Ἡ κηδεῖα ἐγένετο τῷ σαββάτῳ 17 Μαρτίου, ἐν Μεγάλῳ Ρεθύματι, τὴν ὥραν 4 μ. μ. μετὰ τῶν ὀφειλομένων τιμῶν καὶ ἐν μεγάλῃ συρροῇ πλήθους. Ἀπὸ τῆς προτερείας ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἰωακείμ ἐνετείλατο τῷ Μητροπολίτῃ ἀγ. Νεοκαισαρείας κ. Κωνσταντίῳ ἵνα μεταβᾶς εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Α. Ε. τοῦ Ἀλεξ. Καραθεοδωρῆ Πασᾶ ἐκφράσῃ τὰ συλλυπητήρια τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἐκκλησίας, συνάμα δὲ καὶ τὴν λύπην αὐτοῦ μὴ δυναμένου γὰ προεδρεύσῃ τῆς νεκρωσίμου τελετῆς. Οὐχ ἤττον παρήσαν ἐκ μέρους τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ παρηκολούθησαν τὴν ἐκφορὰν ἀνεπιστήμως σύμπασα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, προϊσταμένου τοῦ σεβ. γέροντος ἀγίου Ἐρέσου κ. Ἀγαθαγγέλου, πλὴν δὲ τούτων καὶ ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος, ὁ μέγας Πρωτοσύγκελος κ. Ἰωακείμ, ὁ μέγας ἀρχιμανδρίτης, οἱ πατριαρχικοὶ ἐφημέριοι καὶ ψάλται μετὰ τῶν κλητῆρων καὶ ἑξαπτερύγων, ἔτι δὲ παρήσαν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Ἅγιος Σκυθοπόλεως κ. Γεράσιμος, ὁ ἀρχιμ. κ. Πολύκαρπος, ἀπεσταλμένος τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ὄρους Σινᾶ ἀρχιμ. κ. Πορφύριος, ὁ Σχολάρχης τῆς Μ. τοῦ Ι'. Σχολῆς κ. Γερμανὸς Γρηγορά., ὁ Σχολάρχης τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς κ. Παλαμάς, μετὰ πολλῶν καθηγητῶν, ἡ Διευθύντρια τοῦ Ζαππείου κ. Καλλιόπη Κεχαγιᾶ μετὰ πολλῶν μαθητριῶν, φόρον τιμῆς ἀποτίουσα τῇ σεβαστῇ προέδρῳ τῶν Κοσμητριῶν τοῦ ἀνωτάτου τούτου παρθεναγωγείου, τὰ προεδρεῖα καὶ τὰ μέλη τῶν ἐν Μ. Ρεθύματι ἀδελφοτήτων, αἱ μαθήτριάι τοῦ ἐν Μ. Ρεθύματι παρθεναγωγείου, τινὲς τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους, πολλοὶ τῶν πρωτευόντων τραπεζιτῶν καὶ μεγαλεμπόρων τῆς πρωτευούσης, ὁ Ἀρμένιος ἀρχιεπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως κ. Ὀρμανιάν, ἀφικόμενος ἕνεκα κωλύματος κατὰ τὸ τέλος τῆς τελετῆς, ὁ στρατηγὸς Νετζίπ Πασᾶς, πρῶην στρατιωτικὸς διοικητῆς Κρήτης, καὶ πολλοὶ ἄλλοι πρόκριτοι ὁμογενεῖς τε καὶ ξένοι.

Ἐπὶ τοῦ φερέτρου κατέθεντο ὠραίους ἀνθοστεφάνους αἱ κυρίαὶ Εὐφροσύνη Ζαρίφη, Σοφία Νεγροπόντε, ἡ κυρία Ὀνοῦ, αἱ οἰκογένεια Μουσούρου, Χρυσίδου καὶ Ι. Σταύρου, τὸ Ζάππειον, τὸ προεδρεῖον τῆς ἐν Μ. Ρεύματι Φιλομούσου Ἀδελφότητος, ἡ ἐν Νεοχωρίῳ Σχολὴ τῶν Ἰωννιδῶν καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ Κόσμου μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς «*Τῇ εὐγενεῖ προστάτιδι τῶν γραμμάτων.*»

Τὴν αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν ἀντιπροσώπευον εἰς τῶν γραμματέων τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ Ἐξ. Ἀαριφῆ πασᾶ καὶ ὁ πρῶν ὑπουργὸς τῶν δημοσίων ἔργων, νῦν δὲ πρόεδρος τοῦ ἐλεγκτικῆς συμβουλίου ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν οἰκονομικῶν Ἐξ. Ὁχανῆς Τσαμίτς ἐφένδης. Οἱ λοιποὶ ὑπουργοί, καὶ τὰ μέλη τοῦ διπλωματικῆς σώματος, διεθίβασαν δι' ἐπιστολῶν καὶ ἐπισκεπητῶν τὰ ἑαυτῶν συλλυπητήρια τῇ Α. Ε. τῷ Ἀλεξάνδρῳ Καραθεοδωρῇ πασᾶ.

Τὰς ταινίας τοῦ φερέτρου καὶ τὰς δᾶδας ἐκράτουν οἱ κ. κ. Δ. Ταμβάκος, Ι. Οἰκιάδης, Ὁδ. Νεγροπόντης, Δ. Γενιδουνιάς, Κ. Ἀνθόπουλος, Δ. Πασπαλῆς, Ι. Φιλαλήθης (καθηγ. τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς) Α. Παντζίρης, Γ. Γεωργιάδης καὶ Ι. Δ. Τανταλίδης.

Ἦγουμένων τῶν κλητῆρων τῆς δημαρχίας, τῆς ἀστυνομίας καὶ τοῦ ὑγειονομείου, τῶν μαθητριῶν τοῦ ἐν Μ. Ρεύματι παραναγωγείου, τῶν ἱερέων, κλητῆρων καὶ ἐξαπτερύγων τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν ἐν Μ. Ρεύματι καὶ Νεοχωρίῳ ἐκκλησιῶν, τῶν δὲ μαθητριῶν τοῦ Ζαπείου περιστοιχιζουσῶν τὸ φέρετρον καὶ φερουσῶν τοὺς ἀνθοστεφάνους, ἐπομένων δὲ πάντων τῶν σεβ. ἀρχιερέων ἄνευ στολῆς, ἡ νεκρικὴ πομπὴ ἐπορεύθη εἰς τὸν ναὸν ἔνθα ἐτελέσθη ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία προΐσταμένου τοῦ μεγάλου ἀρχιμανδρίτου τῶν Πατριαρχείων κ. Λεοντίου Ἐλευθεριάδου· λόγος δὲ οὐδεὶς ἀπηγγέλθη, κατὰ τὴν ἐκδηλωθεῖσαν ἐπιθυμίαν τῶν τέκνων τῆς ἀειμνήστου. Μετὰ ταῦτα ὁ νεκρὸς μετεκομίσθη δι' ἀτμοπλοίου εἰς Νεοχώριον, ὅπου, μετὰ βραχεῖαν

ἐν τῷ ναῷ τῆς Παναγίας δέησιν, ἐτάφη ἐν τῷ περιβόλῳ, παρὰ τὸν τάφον τῆς μακαρίτιδος Σοφίας Δέλτα, θυγατρὸς τῆς τεθνεώσης. Ἀπὸ τοῦ ναοῦ τούτου μέχρι τοῦ τάφου τὸ φέρετρον τῆς προσφιλοῦς αὐτῶν μητρὸς μετεκόμισαν οἱ φιλόστοργοι υἱοί, καὶ οἱ λοιποὶ αὐτῆς συγγενεῖς. Πολλοὶ δ' ἦσαν οἱ συνοδεύσαντες τὸν νεκρὸν μέχρι τοῦ ὑστάτου αὐτοῦ ἐνδαιτήματος, ἐν οἷς καὶ οἱ σεβ. ἅγιοι Νικαίας καὶ Σκυθοπόλεως, οἰκεῖοι τοῦ ἐριτίμου τούτου οἴκου.

Ὡς βάλσαμον παραμυθίας ἐπὶ τῇ στερήσει τοιαύτης μητρὸς εἰς τε τὰ ἐνταῦθα τέκνα αὐτῆς καὶ εἰς τὰ μὴ ἀξιωθέντα νὰ παραστῶσι κατὰ τὰς τελευταίας αὐτῆς στιγμᾶς, ἔστω ἡ βεβαίωσις ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς κοινωνία ἐξετίμησε πληρέστατα τὰς σπανίας αὐτῆς ἀρετὰς καὶ βαθύτατα τὴν στέρησιν αὐτῆς ἐπένησε καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον πενήθησε.

Ἡ ἀειμνήστος Λουκία ἐγεννήθη ἐν Φαναρίῳ τῷ 1812.

Ἱεροουργοῦντος τοῦ σεβ. μητροπολίτου ἁγ. Σκυθοπό' εως κ. Γερασίμου, τοῦ ἀρχιμ. κ. Πορφυρίου, ἀντιπροσώπου τοῦ Ὁρους Σινᾶ καὶ ἄλλων ἱερέων καὶ διακόνων, ἐτελέσθη τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἐν τῷ ἐν Νεοχωρίῳ ναῷ τῆς Θεοτόκου τὸ τεσσαρακονθήμερον μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῆς μακαρίτιδος **ΛΟΥΚΙΑΣ ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡῆ**. Ἰδιαίτερον ἀτιμόπλοιον ἀποπλεῦσαν τὴν πρῶταν ἀπὸ τῆς γερύρας, καὶ διεληθὸν διὰ τοῦ Μ. Ρεύματος παρέλαθε καὶ μετεκόμισεν εἰς Νεοχώριον τὰς συγγενεῖς οἰκογενεῖας, πολλοὺς τῶν φίλων καὶ οἰκείων τῆς ἀειμνήστου καὶ ἄλλους ὁμογενεῖς καὶ ξένους τιμῶντας τὸν ἐπίλεκτον αὐτῆς οἶκον, ἀνήκοντας δὲ εἰς ἐγκρίτους τάξεις διπλωματῶν, ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, κληρικῶν, καθηγητῶν, ἐπιστημόνων, ἐμπόρων καὶ λοιπῶν. Ἡ τελετὴ εἶχε τι τὸ ἐπιβλητικόν, πρόδηλος δὲ συγκίνησις εὐθύς ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς θείας καὶ ἱερᾶς λειτουργίας κατεῖχε πάντας ὅσοι, γνωρίσαντες καὶ ἐκτιμῆσαντες τὰς ἀρετὰς τῆς μακαρίτιδος, ἔβλεπον ὅτι ἀληθῶς τὸ ὡς ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ διεληθὸν τεσσαρακονθήμερον δὲν ἦτο ὄνειρον, ἀλλὰ πραγματικὴ καὶ ὀριστικὴ δύσις πολυτίμου ὑπάρξεως, ἧς αἱ ἀκτῖνες ἐπὶ πολὺ θὰ παραμένωσιν, ὡς φωτεινὸν μετέωρον, ἐπὶ τοῦ κοινωνικοῦ ἡμῶν ὀρίζοντος. Τὰ πάντα ἄλλως τε προῦχάλοιν τὴν συγκίνησιν καὶ τὰ δάκρυα: τέκνα, συγγενεῖς καὶ οἰκεῖοι βαρυπενθοῦντες, εἰκοσὰς περίπου μελανειμόνων ἐπιλέκτων κυριῶν δακρυουσῶν, ἀρχιερεὺς ἱεροπρεπῆς καὶ ἐν συγκινήσει θεόμενος, χρορὸς ψαλτῶν εὐσχήμως καὶ σοβαρῶς ψαλλόντων, ἔσμος ἀνθηρῶν καὶ καλλιπλόκων στεφάνων μετ' ἐπιγραφῶν, καὶ τέλος, τάφος φέρων μορφὴν κήπου, ὑφ' ὃν ἡ Λουκία Καραθεοδωρῆ ἀνεπαύετο ἀφανῆς, ἐκεῖ ὑπὸ τὰ ἄνθη, ἢ οὐδὲ στιγμὴν ἐν τῷ βίῳ αὐτῆς παυσαμένη τοῦ ἐργάζεσθαι σκοπί-

μως, εἰμὴ μόνον ὅτε τὰ ἄνθη ἤρεσκετο νὰ διακοσμή. Τὴν γενικὴν συγκίνησιν ἐπέτειναν ἔτι μᾶλλον τρεῖς λόγοι ἀπαγγελθέντες ὁ μὲν ἐν τῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Θεολ. Σχολῆς ἱεροδιακόνου κ. Εὐμενίου Ξηρουδάκη, οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ τάφου ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ κ. Ξ. Ζωγράφου, προέδρου τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ζαπτείου, καὶ ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Εὐθαλίας Ἀδάμ, τελειοφοίτου τοῦ παρθεναγωγείου τούτου, νῦν δὲ διδασκoύσης ἐν αὐτῷ. Ἐν τῷ λόγῳ τοῦ κ. Εὐμενίου Ξηρουδάκη περιείχετο λαμπρὰ εἰκὼν τοῦ ἠθικοῦ μεγαλείου πάσης εὐσεβοῦς καὶ ἐναρέτου γυναικός, πιστὴ δὲ καὶ ἀκριβῆς ἦτο ἡ ἐφαρμογὴ τῆς εἰκόνος ταύτης εἰς τὸν βίον τῆς ἀειμνήστου Λουκίας, λίαν δὲ ἐποικοδομητικὰ τὰ περὶ τοῦ καλοῦ παραδείγματος λεχθέντα ὑπὸ τοῦ ἱεροκήρυκος καὶ ἡ ἀποστροφὴ αὐτοῦ πρὸς τὰς μητέρας, προτραπείσας ὅπως ἀκολουθήσωσι τῷ παραδείγματι τῆς τὸ ἀληθὲς μεγαλεῖον κτησαμένης γυναικός. Ἐν γένει ὁ λόγος ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν παρευστώτων εὐγλωττος καὶ πολλὰς ἔλαβεν ὁ ρήτωρ ἐπιδοκιμασίας ἐπὶ τῇ ἐπιτυχίᾳ αὐτοῦ.

Ὁ κ. Ξ. Ζωγράφος, ὁμιλήσας ἐκ προσώπου τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ Ζαπτείου, παρέστησεν ἐν καταφανεῖ συγκινήσει τὸ βαρὺ τῆς θλίψεως, ἣν ἠσθάνθησαν ὁ μεγάλθυμος ἰδρυτῆς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος Ζάππας, τὸ διοικητικὸν συμβούλιον, αἱ κοσμήτριαι, ἡ διεύθυνσις, τὸ διδασκαλικὸν σῶμα καὶ σύμπασαι αἱ μαθήτριαι, ἃς ὡς ἴδια τέκνα ἡ μακαρίτις ἠγάπησε.

Ἡ δ' ἐλλόγιμος δεσποινὶς Εὐθαλία Ἀδάμ, ἐπὶ τῇ καταθέσει λαμπροῦ στεφάνου φέροντος τὴν ἐπιγραφὴν «*Τῇ πολυκλαύστῳ Λουκία Καραθεοδωρῆ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΑΠΠΙΑΣ*» ἀνεπέθεσε πάντων τῶν παρευστώτων τοὺς λυγμοὺς καὶ τὰ δάκρυα διὰ βραχείας μὲν, ἀλλὰ λίαν περιπαθοῦς καὶ καλλιπεποῦς προσφωνήσεως, μαρτυρούσης οὐ μικρὰν τοῦ καλῶς γράφειν καὶ ἀπαγγέλλειν δεξιότητα.

Ἐν τῇ τελετῇ τοῦ μνημοσύνου παρῆν καὶ ὁ σεβ. μητροπολίτης ἁγ. Νικομηδείας κ. Βρυέννιος, ἔτι δὲ Σχολάρχης τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς κ. Γρ. Παλαμᾶς μετὰ τινων ἐκ τῶν καθηγητῶν αὐτῆς καὶ ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Θεολ. Σχολῆς ἀρχιμ. κ. Φ. Βαφείδης. Τὸ σύμβολον τῆς Πίστεως καὶ τὴν κυριακὴν προσευχὴν ἐν τῇ λειτουργίᾳ ἀνέγνω ὁ Ἐξ. Ἀρχων Μ. Λογοθέτης κ. Σταυράκης Ἀριστάρχης Βέης, τὸν δ' Ἀπόστολον ὁ ἔγγονος τῆς μακαρίτιδος κ. Στέφανος Καραθεοδωρῆ, υἱὸς τοῦ Ἐξ. Ἀλεξ. Καραθεοδωρῆ πασᾶ.

Αὐθημερόν δέ, ἐν τῷ Ἄστει τῆς Παλλάδος, συνεβρήκον μακρόθεν καὶ συνεκόπτοντο πρὸ τοῦ ἱεροῦ βωμοῦ τριάς θυγατέρων καὶ γαμβρῶν τῆς ἀειμνήστου περιστοιχιζομένη ὑπὸ πολυαρίθμων τέκνων καὶ χορείας λογάδων φίλων οἰκογενειῶν, ἡ δὲ κοινὴ αὕτη πένθιμος ἀρμονία τῶν λυγμῶν καὶ τῶν δεήσεων συνανεπέμπετο πρὸς τὸν Ὑψιστον μετὰ τῶν εὐχῶν τῶν λειτουργῶν αὐτοῦ καὶ ἦν ἡ γλυκυτέρα παραμυθία καρδιῶν, ἃς οὐδεὶς ἀνθρώπινος λόγος ἰσχύει ν' ἀκουφίσῃ ἀπὸ τοῦ βάρους τῆς θλίψεως.

Τὸ βᾶρος τοῦτο τῆς υἱικῆς θλίψεως μετηρσίωσεν εἰς ὕψος ποιήσεως ἐν ἐλεγειακαῖς στροφαῖς ἡ ἐκ τῶν θυγατέρων τῆς ἀειμνήστου, — θυγατέρων διακεκριμένων ἐπὶ ἐξόχῳ ἑλληνικῇ καὶ εὐρωπαϊκῇ παιδείᾳ καὶ ἐπὶ τῷ πατροπαραδότῳ κόσμῳ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας — ἡ ἐλλόγιμος, λέγομεν, κυρία *Ἐλένη Μ. Ἀρτωποπούλου* συντάξασα ἢ μᾶλλον ἀντιγράψασα ἐκ τῆς καρδίας αὐτῆς τὰ ἐπόμενα δύο Ἐλεγεία, ὧν, κατὰ παράκλησιν ἡμῶν, εὐηρεστήθη νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν διὰ τοῦ *Κόσμου* δημοσίευσιν :

ΘΡΗΝΟΣ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ

ΛΟΥΚΙΑΣ Σ. ΚΑΡΑΘΕΟΔΩΡΗ

*ὦ γλυκεῖα καὶ φιλότατη μορφὴ θεῖα τῆς μητρός μου,
Καθημέραν, πᾶσαν νύκτα σ' ἔχω πανταχοῦ ἐμπρὸς μου,
Σὲ νομίζω εἰς τὴν γῆν!*

*Εἰς τοὺς δύο ζωῆς πλήρεις καὶ ὠραίους ὀφθαλμούς Σου
Ἀπαντῶ ὅσα γενναῖα ἤντλει πάντοτε ὁ νοῦς Σου
Εἰς ἀένναον πηγὴν.*

*Ἴδου φέρεις γεγραμμένον ἐπὶ τοῦ παιδρουῦ μετώπου
Τῆς καρδίας Σου τὸν τύπον, καὶ τὸ ἥπιον τοῦ τρόπου
Τὸ σεμνόν, πλὴν ἀύστηρόν,*

*Ὅπερ εἴλκυε τῶν πάντων τὴν στοργὴν καὶ τὴν φιλίαν·
Εὐτυχεῖς καθίστας τόσους, μ' ἐν Σου ρεῦμα λέξιν μίαν,
Μὲ ἐν βλέμμα ἰλαρόν.*

*Ἐπὶ τῶν λεπτῶν χειλέων, ἐνδιαίτημα χαρίτων,
Καὶ ἐν τῇ σιγῇ Σου βλέπω πνεῦμα ἔκτακτον, ἐκπληττον,
Ὡς ἡλίου τις ἀκτίς.*

*ὦ, τὸ στόμα Σου δὲν εἶπε, ποτὲ ψεῦδη ἢ κακίας,
Τῆς ὀρθῆς κρίσεως ἦτο καὶ τῆς ὅλης ἀληθείας
Ἡ ἀλάρθαστος σφραγίς!*

"Ω, τίς πένης, ἢ τίς πάσχω, εἴτε νέος εἴτε γέρον,
Πρόθυμον δὲν Σὲ ἀπ' ἤντα, δὲν Σὲ ἀφίνε δὲ φέρων
Βάλσαμον εἰς τὰς πληγὰς ;

"Ἡ τίς πάλιν διατρέφων ἔρωτα πρὸς τὴν παιδείαν,
Χεῖρα ἀρωγὸν δὲν εὔρειν, εἰς Σὲ πάλιν τὴν ἰδίαν,
Πρὸς τὰς θείας τῆς πηγᾶς ;

"Ὀλη רוּס καὶ ὄλη χάρις, ὄλη πνεῦμα καὶ καρδία,
Διὰ Σοῦ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τὸ πᾶν ἤνθει, ἐμειδία,
Εὐεργετικὴ σκιά !

Καὶ ἐν ὥρᾳ τοῦ κινδύνου σοφὸς ἦσο κυβερνήτης,
Διασώζουσα τὸ σκάφος· ὡς παρίσχυρος μαγνήτης,
Ἀπεσόβεις τὰ κακά.

Οὕτω πάντοτε Σὲ θέλω, γὰ Σὲ συναρτῶ ἐμπρὸς μου,
Δραστηρίαν καὶ ἀκμαίαν, Σέ, φιλιτάτη, Σέ, τὸ φῶς μου
Πλήρη ζήλου καὶ ζωῆς.

"Ὅχι, ὄχι, δὲν Σὲ θέλω γὰ Σὲ βλέπω ὅπως Σ' εἶδον,
Ἐν τῇ ἀπαισίᾳ ὥρᾳ τῇ ἐσχάτῃ τῶν ἐλπίδων,
Τῇ ἐσχάτῃ τῆς προῆς !

"Ὅχι, ὄχι, δὲν Σὲ θέλω ὅταν, ἐν τῇ ἀγωνίᾳ,
Μὲ σπασμωδικὰς κινήσεις, αὐτομάτως, ἐν ἀγνοίᾳ,
Ἦνοιγες τοὺς ὀφθαλμούς,

"Ὅταν σφίγγουσα τὰς χεῖρας τῶν φιλιτάτων, οὐδ' ἀφίρεις,
Προσεπάθεις, πλὴν ματαίως, εἰς τὴν γῆν γὰ παρατείνης
Τοὺς ἐσχάτους Σου παλμούς.

Δὲν Σὲ θέλω οὔτε ὅταν, πνευστιῶσα, ζῶσα μόλις,
Τὰ πυρέσσοντά Σου χεῖλη, μετὰ πόθου προσεκόμεναις
Εἰς τὸν τίμιον Σταυρόν,

Τὸν Σταυρόν, ὃν διὰ βίου εἰς τὸ στήθος Σου ἐφόρεις
Σύντροφόν σου εἰς τὰς λύπας καὶ ὡς φίλον ἐθεώρεις
Καὶ δοτῆρα θησαυρῶν.

"Ὅχι, ὄχι, δὲν Σὲ θέλω ἐν τῇ νεκρικῇ στολῇ Σου,
Ἀπρουν, ἀψυχον καὶ κρύαν ἐπὶ τῆς στενῆς στρωμνῆς Σου
Μὲ κλεισμένους ὀφθαλμούς.

Μὲ τὰ ἄρθη τῆς ταφῆς Σου δὲν Σὲ θέλω στολισμένην.

"ὦ, ποῦ ἔδν τόσο πνεῦμα ! Πῶς Σὲ βλέπω παγωμένην !
Ποῦ ἐχάθη τόσο ροῦς !

Σὲ δέ, σκληροτάτη φύσις, ἦν αὐτὴ μάτην ἐφίλει,
Ἐπανσα γὰ σὲ θαυμάζω· ἐχθρὰ εἶσαι, οὐχὶ φίλη,
Πρὸς τὸ γένος τῶν θνητῶν !

Σὺ μὲ θέλητρα Σειρήνος, ἀναισθήτως ἀρανίζεις,
Εἰς ἀγκάλας αἰμοβόρους, πρίγεις, καταθλίβεις, σχίζεις
Πᾶν καλόν, ἀγαπητόν.

Ἐπὶ τῶν πολλῶν θυμάτων χαιρεκάκως δὲ πατῶσα,

Ἐπὶ αἵματος ἀπλόρεις, ἀεννάως μειδιῶσα,

Μὲ χροιάς ἀπατηλᾶς,

Πλείστας ὄσας γοητείας, βλαστοὺς νέους, ἄρθη, φύλλα,

Διὰ γὰ ἐξαπατήσης· καὶ μὲ θέλητρα ποικίλα

Ἄλλους πάλιν γὰ γελᾶς.

ἘΛ. Μ. Α.

ΕΛΕΓΕΙΟΝ

Ψυχὴ θεῖα τῆς μητρός μου, εἰπέ, τώρα ποῦ πλανᾶσαι ;
Εἰς τὰς ἀχαρεῖς ἐκτάσεις τοῦ αἰθέρος διαιτᾶσαι,
Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ἀγνώστου τοὺς φιλάτους σου ζητοῦσα,
Ἵν τὴν στέρησιν βαθέως καὶ μετὰ πολλῆς ὀδύνης,
Ἐπὶ γῆς, μέχρις ἐσχάτων, ἐνθυμῆσαι καὶ ἐθρήνησαι,
Τὴν εἰκόνα τῶν ποθοῦσα ;

Αὐτοὺς ἤθελες γὰρ ἴδης καὶ ἀπέπτῃς εἰς τὰ ὕψη,
Ἐδῶ πάντα παραιτοῦσα ὄρφανος καὶ ἐν τῇ θλίψει ;
Δυστυχεῖς δὲν βλέπεις ὄλους ὄσους Σὺ ἠγάπας τέως,
Προσπαθοῦντας παρτὶ σθένει εἰς τὸν ἔσχατον ἀγῶνα
Ν' ἀποκρούσωσι μακρὰν Σου τὴν ἀπαίσιον εἰκόνα
Τοῦ θαράτου, πλὴν ματαίως ;

Διατί, ψυχὴ ἀγία, δὲν ἠθέλησες γὰρ μείνῃς
Ἐπὶ γῆς ὀλίγον ἔτι ; Σὺ τῆς ἐλεημοσύνης
Χεῖρ ἀκάματος, γενναῖα καὶ ἐν ἔργοις καὶ ἐν λόγοις,
Τὰς ἀνάγκας τοῦ πλησίον ἐθεράπευες σωφρόνως·
Ἦσο ἰατρὸς καὶ φίλος τῶν πασχόντων καὶ συγχρόνως
Ὅσους ἔβλεπες ἠλόγεις.

Ὡς δευτέραν φύσιν εἶχες τὸ γὰρ ζῆς διὰ τοὺς ἄλλους,
Νὰ ὑποχρεοῖς ἐξίσου τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς μεγάλους.
Σὺ ἐτέρπεσο εἰς πᾶσαν μεγαλόψυχον ἰδέαν !

Στερεῶν τηροῦσα βάσιν τὰ διδάγματα τὰ θεῖα
Πρὸς τὰ ράματα ἀνθρώπων, ὅσα δίδει ἡ παιδεία,
Τὴν ὀργῶσαν νεολαίαν.

Ἀποβλέπουσα γενναίως πρὸς πᾶν ὑγιὲς καὶ σῶφρον,
Ἦρωες φρόνημα μέγα καὶ τὸ ἦθος μετριοφρον·
Ὡς παράδειγμα Σὲ εἶχον τῆς γενναίας ἐλληνίδος·
Ἄν ζωγράφος δ' εἰς γυναῖκα ἤθελε γὰρ εἰκονίσῃ
Ὅτι ἔξοχον ὑπάρχει ἐν Ἀνατολῇ καὶ Δύσει
Ἦσο πρότυπον γραφίδος !

Ἀλλὰ, φεῦ, ποῦ εἶσαι τώρα ; δὲν ἐκάμφθης ἀπὸ θρήνων,
Ἀπὸ ρεύματα δακρῶν καὶ ἀπέδρας πρὸς ἐκείνους ;
Πλὴν, τί λέγω ; μήπως πάλιν, ὡς ζεφυρίος τις πτέρυξ
Ἀοράτως, ἀθορύβως, βλέπεις ὄσους Σὲ θρηνοῦσι,
Παρακολουθεῖς δὲ ὄσους τὴν εἰκόνα Σου ποθοῦσι,
Στρεφόμενην ἐδῶ πέριξ ;

Τότε εἶδες, ὦ βεβαίως, πόσοι, ὦ ψυχὴ ἀγία,
Σὲ προέπεμψαν πενθίμως, πρὸ παρτὸς ἡ Ἐκκλησία,
Ὁ βαρὺς αὐτῆς ὁ κώδων καὶ οἱ θεῖοι αὐτῆς ἦχοι·
Σὲ προέπεμψαν οἱ φίλοι καὶ τῶν συγγενῶν τὸ πλῆθος
Μὲ λυγμοὺς ἀπελπισίας καὶ μὲ πληγωμένον στῆθος·
Θρήνος παρταχοῦ ἀντήχει.

Σὲ προέπεμψε τοσοῦτον πλῆθος ἐνδεῶν ἀθρόον,
Καὶ εὐχαὶ εὐγνωμοσύνης τῶν παιδιῶν τῶν ἀθῶων,
Ἵπὲρ ὧν, ὡς ἄλλη μήτηρ, ἐμερίμνας ἀρεδότως.
Σὲ ἐστόλισαν μὲ ἄνθη εἰς τὸ δάκρυ ποτισμένα,
Μὲ στεφάνους εἰς τὰς χεῖρας καὶ μὲ ὄμματα βρεγμένα,
Σὲ προέπεμψαν εἰκότως.

Ὅχι, ὄχι, δὲν πιστεύω, δὲν ἀπέθανες εἰσέτι,
Εἰς τὰ στόματα θὰ ζήσης, εἰς τὴν μνήμην πλείστα ἔτη.
Ὡς ὑπογραμμὸς θὰ μένης ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας,
Καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν πόλιν τὴν κλειρὴν τοῦ Βυζαντίου,
Ὅπου Σὺ, καὶ ἐν τῷ μέσῳ πολυτλήμονος σταδίου
Βίον ἔζησες ἀγίας.

ΕΛ. Μ. Α.

